

ȘCOALA VREMII

REVISTA ASOCIAȚIEI ÎNVĂȚĂTORILOR ARAD

Inreg. Prim. Mun. Arad. Nr 26873/1930

SUMĂRUL:

Const. Dogaru:	<i>O victorie în marș.</i>
Eugen Spinanțin:	<i>Școala primară arădană în serviciul Neamului.</i>
Ion Mara:	<i>Profesorul Ion Simionescu.</i>
Ion Berinde:	<i>Învățătorul în luptă.</i>
Ion Păcurariu:	<i>Sugestii în legătură cu examenul clasei a VII-a.</i>
Amalia Șerban:	<i>Curenți noi pedagogice.</i>
Gavril Rejep:	<i>Învățătorul, școala și sănătatea elevilor.</i>
Aurel I. Cleja:	<i>Panait Istrati.</i>
	<i>Realizări noi în spiritul reformei școlare.</i>
Aurel I. Cleja:	<i>Rugăciune. (Poezie)</i>
Aurel I. Cleja:	<i>Apus (Poezie)</i>
Cărți:	
Petru Șerban:	<i>I. C. Petrescu, «Contribuții la o pedagogie românească: Satul temeiul Statului».</i>
Sida Martin:	<i>Dr. Alexis Carrel «Omul ființă necunoscută».</i>

Banca Învățătorilor.

Convocare, Bilanț, Contul de profit și pierderi.

Redacția și Administrația:

Arad, Casa Învățătorilor, Bulevardul Carol I, Nr. 66

Redactor responsabil: **Romulus Ponta.**

Scoala Vremii

Revista Asociației Învățătorilor din orașul și județul Arad
Apare lunar, afară de lunile Iulie și August.

Comitetul de Redacție:

Președinte: *Nicolae Cârstea*
Vicepreședinte: *Ion Vârtăciu*
Secretar: *Gheorghe Moșiu, șc. Nr. 22.*
Redactor: *Romulus Ponta*

Membri

- Gavril Stănescu*
- Traian Popescu*
- Simion Iuga*
- Nicolae Șerban*

Administrator: *Iulian Pagubă.*

Manuscrisele, cărțile și revistele pentru recenzie, publicațiile de schimb, precum și orice corespondență privitoare la revistă, se vor adresa redacției revistei *Scoala Vremii*, Arad, Casa Învățătorilor, Bulevardul Carol I Nr. 66.

ȘCOALA VREMII

REVISTĂ PEDAGOGICĂ CULTURALĂ

a Asociației Învățătorilor din județul Arad.

Apare lunar, afară de lunile: Iulie și Aug. Abonamentul 300 lei anual

ANUL XV Arad, Ianuarie-Februarie 1944. Nr. 1—2

O victorie în mars.

Reforma școlară nu este capriciul unui om. Se spune de multe ori, se înțelege cu discreția impusă de împrejurări, că schimbările de persoane la Ministerul Culturii Naționale aduc, în mod obicinuit, modificări fundamentale în concepția despre copil și despre educație. În realitate, în ce privește actuala reformă, conducerea organului nostru suprem de îndrumare nu are decât meritul de a fi formulat preocupările care frământă corpul didactic de timp îndelungat. Aceste preocupări s'au îndreptat întodeauna în direcția descoperirii unor drumuri cât mai firești pentru atingerea unui țel pe care învățătorul l-a luat de bună voie asupra sa: ridicarea poporului, concomitent cu introducerea copilului în cultură și tehnică.

Dacă admitem că diferențierile dintre popoare sunt tot așa de naturale ca și diferențierile dintre indivizi, atunci poporul care ocupă în timp și spațiu un loc determinat, este depozitarul unor tradiții și creații specifice. A ridica acest popor înseamnă a pune la dispoziția indivizilor care-l compun, acele forme superioare izvorite din ființa sa spirituală și biologică în momente de înaltă tensiune creatoare. Numai prin aceste forme, etnosul atinge culmile spiritualității și se integrează ca unitate activă în rândul celorlalte popoare.

Omul și mediul său este trei aspecte: fizic, biologic și social. Conceput dintr-o plasmă foarte impresionabilă, omul trăiește suferind neîntrerupt o serie infinită de schimbări interne. Această organizare interioară, într-o vesnică mobil-

tate, îi asigură și progresul, dar îi hotărăște și căderea. Celelalte animale, care au la bază o plasmă mai puțin impresionabilă, sunt mai conservative. În raporturile dintre ele și mediu, intervin instrumente perfecționate, numite instincte. Având mereu o altă organizare interioară, omul a trebuit să-și creeze un instrument de adaptare specific, **conștiința**. Dacă acest instrument nu i-a ușurat adaptarea, i-a dat în schimb posibilitatea să trăiască pe planuri diferite, concomitent. Omul singur judecă prezentul, folosind experiența trecutului și face previziuni pentru viitor. El singur anticipă pe plan mintal și prin anticipare își asigură stăpânirea mediului.

Organizarea lui interioară, fiind într-o continuă mobilitate datorită influențelor externe, omul este totodată un element al mediului fizic, unitate de viață a mediului biologic și celulă a mediului social.

Formele de teren și varietatea rocilor care îl compun, înclinarea razelor solare și poziția lunii față de meridianul locului; toate dau omului o organizare interioară specifică și determină manifestările care îi sunt proprii. Uneori, omul își asociază animalele, și în acest caz își ușurează viața, alteleori este complexat de superioritatea acestora. Uneori, plantele decorează spațiul, iar omul face din ele instrumente pentru stăpânirea mediului, alteleori par să-l excludă pe om, asociindu-se milioane de jivine, care pun în primejdie viața acestuia. Tribuar al creațiilor colective ale unui anumit grup social, omul urmează progresul și declinul acestuia, fără să se poată sustrage sub nicio formă legilor de fer ale etnosului.

Problema de viață. Între individ și mediu se stabilesc anumite raporturi. Aceste raporturi sunt necesare și specifice. Cu cât omul prinde mai repede și mai ușor înțelesul acestor raporturi, cu atât posibilitățile sale de deslegare sunt mai multiple și-i asigură acestuia o dominare integrală a mediului înconjurător. Pe plan mintal, problemele de viață sunt idei generale. Concretizate în timp și spațiu, ele privesc raporturile dintre individ și mediu sub cele trei aspecte: fizic biologic și social. Cine cunoaște îndeajuns aceste patru elemente: individ, mediu fizic, mediu biologic și mediu social, poate ușor găsi raporturile care sunt în fond probleme de

vieață. Odată găsite aceste raporturi, se poate răspunde cu ușurință nevoilor impuse de vieață.

Instituțiile organice și realizările în spiritul reformei. În scopul arătat mai sus, autoritatea a recomandat înființarea unei serii de instituții organice, în care activitățile se desfășoară cât mai apropiat de ritmul vieții normale. În aceste instituții organice, se rezolvă atât pe plan teoretic, cât și practic, probleme de viață în condițiuni firești de activitate. Într-o cooperativă școlară, se respectă anumite legi, anumite regulamente, anumite practici, care nu diferă cu nimic de legile, regulamentele și practicile unei adăvărate cooperative. Rezultatul educativ este cu atât mai important, cu cât atmosfera morală este aidoma atmosferei activităților dintr-o cooperativă reală.

Cărțile pe care le concep și le înfăptuiesc copiii nu sunt altceva decât realizări pe plan mintal și practic care nu diferă cu nimic de realizările oamenilor maturi.

Practic nu însemnează numai util, ci și coordonarea activităților intelectuale cu cele fiziologice.

Prin accentuarea principiului practicizării învățământului, mulți cred că școala de astăzi se reduce numai la activități manuale. Și anume, dintre activitățile manuale, școala alege numai pe acelea ale căror rezultate pot fi puse imediat în serviciul copilului sau al părinților. Greșesc cei care concep astfel principiul practicizării învățământului. Practic nu însemnează numai activitate producătoare de obiecte utile, ci și coordonarea activităților intelectuale cu cele fiziologice în rezolvarea unei probleme de viață. Prin activitate manuală, nu producem numai obiecte utile, ci sistematizăm și clarificăm în același timp un cerc de cunoștințe, adaptându-l la realități.

Ținta ultimă: om întreg la trup și la minte. S'a vorbit mult timp de o pedagogie a personalității. Școala, care ar fi creat personalității, și-ar fi atins întregul scop. Deoarece prin personalitate se înțelege forma morală superioară către care tinde omul izolat în timp și spațiu, ținta noastră este omul întreg la trup și la minte, conștient de valoarea sa și mândru de a aparține unui anumit neam. Acest om are rădăcini puternice în „spațiul mioritic” așa cum spune Lucian Blaga și este conștient de răspunderea pe care o are față de neamul căruia aparține. El

știe că fără acest neam, n'ar însemna nimic. Mai știe, în același timp, că acest neam este întemeietorul unei civilizații și creatorul unei culturi, cu nimic mai prejos de civilizația și cultura altor popoare. Știe că anumite popoare pot face dovezi, că din sânul lor au ieșit mai multe spirite care au dominat pe plan universal. Dar el e convins, că existența poporului său a fost în tot cursul istoriei primejduită de ambițiile de dominare și de aservire ale altor popoare. Că în împrejurări mai bune, poporul său va putea da la iveală o întreagă comoară de creații spirituale și tehnice care nu vor fi cu nimic mai prejos, de acelea ale altor popoare. Cunosându-se îndeajuns pe sine, el va elimina din structura ființei lui, sentimentul de inferioritate, se va strădui să cultive numai ceea ce este ales și formează podoaba unei umanități de elită.

Greutăți în aplicarea reformei: sărăcia materială a școlii, lipsa de înțelegere a celorlalți factori, concentrarea învățătorilor și sbuciumul războiului. O viață reală în școală nu presupune numai spiritualitate, ci și un contact permanent cu valorile economice. Școala nu produce valori economice, ea consumă astfel de valori și cine iubeste cu adevărat școală, trebuie să i le pună la dispoziție.

Celalți factori administrativi și culturali își arogă drepturi de control asupra școlii; le lipsește însă competența, de aceea școala îi acceptă ca protectori, dar nu ca stăpâni.

A treia parte dintre aceia care formează elita corpului nostru învățătoresc sunt în permanență plecați să apere fara cu arma și nu prin cuvântul pentru care s'au pregătit.

Războiul crează în mod fatal o stare de sbucium și de nesiguranță care nu este propice activității didactice. Iată atâtea greutăți în aplicarea reformei.

Cu alți învățători, autoritatea n'ar fi încercat o reformă școlară în astfel de împrejurări. Numai o încredere fără limite în posibilitățile intelectuale și faptice ale învățătorului nostru i-a îngăduit autorității, ca în vremuri excepționale de grele să încerce o reformă școlară. Această încredere este semnul nostru de mândrie și vom face tot ce ne va sta în puteri să răspundem cu prisosință distincțiunii ce ni s'a acordat.

Constantin Dogaru

ȘCOALA PRIMARĂ ARĂDANĂ ÎN SERVICIUL NEAMULUI*)

Slujitorii instituției fundamentale pentru răspândirea culturii în masele largi ale poporului nostru, învățătorii români din acest județ, exprimă, prin rostul meu, deosebita bucurie ce o resimțeste sufletul lor azi, când li se dă prilejul să salute pe acela, care îndrumă destinul școlii românești de toate gradele cu deosebită măiestrie, spre țeluri bine precizate.

Bucuria aceasta se datorează convingerii ce nutrim că nimeni altul, nu ar fi putut și nu poate înțelege mai bine sbuciumul sufletului învățătoresc în năzuința de a-și servi cât mai bine, cât mai conștiincios Neamul și Țara, ca și Domnia Voastră Domnule Ministru, care pe lângă callitatea de Ministru al Culturii Naționale mai destinați pe cea de profesor. Sbuclum sufletesc îndură fiecare membru al corpului didactic, de orice categorie ar fi, care înțelege că, de felul cum își va face el datoria, depinde viitorul plin de lumină, sau întunecat, al Neamului său, precum și fericirea sau nefericirea Patriei sale.

Învățătorii acestor meleaguri, în număr de peste 1000, și care activează în aproape 400 școli de copii mici și primare, ascultând glasul vremilor ce le trăim, călăuziți de chemările ce le-ați adresat adeseori, punând la contribuție întreaga lor pricepere și putere de muncă, au pregătit în mod sistematic tineretul ce le a fost încredințat, pentru noua operă de reconstrucție a Țării, precum și pentru participarea la organizarea de mâine, a vieții naționale.

Transformându-și altarul la care serveau în școală practică, școală realistă, românească, au căutat să satisfacă și directivei dată de Domnia-Voastră, Domnule Ministru, prin cuvintele:

„Școala trebuie să înzestreze tineretul cu toate armele de luptă, făurite de strădania neîntreruptă a generațiilor, care ca valurile din spate, împing pe cele dinainte”.

De aceea, învățătorii acestui județ, cunoscând imperatiul.

*) Cuvântare rostită în numele Inspectoratului Școlar Arad, cu ocazia recepției dată în onoarea D-lui Ministru Ion Petrovici, în 9 Noiembrie 1943, în ședința festivă dela prefectura din Arad.

vremii, au căutat să împărtășească de lumina binefăcătoare a culturii, pe toți copiii români. În cursul acestui an școlar, avem înscrși la școlile primare un număr de 32.712 elevi, din totalul obligațiilor în număr de 36.000.

Datorită stării de războiu în care ne găsim, învățătorii noștri nu au rămas numai îndrumătorii neoboșiți ai vieții spirituale a satelor noastre și educatorii odraslelor ce li s'au incredințat, ci când țara și-a chemat fiii să-i apere integritatea hotarelor, au plecat și ei cu foștii lor elevi, au pornit să-și facă datoria și pe câmpul de luptă. Și și-au făcut-o deplin. Foarte mulți dintre învățătorii acestui județ și-au vărsat sângele pe îndepărtatele meleaguri. Din cei reînțorși, opt învățători au fost clasați invalizi, iar numărul colegilor acelora, care ne-au servit exemplul împlinirii datoriei supreme, este de 33. Chiar și azi, avem încă un număr de 240 învățători concentrați din totalul de 561 învățători bărbați.

În afară de școală și armată, învățătorii noștri depun toate eforturile ca să organizeze și să dea educație tineretului în instituțiunea Pregătirii Premilitare și Extra-școlare. Majoritatea absolută a șefilor de centre și subcentre a fost recrutată dintre membrii corpului didactic primar.

Deși mai puțini la număr, cei rămași acasă și-au înmulțit eforturile, dând urmăre poruncii Mareșalului Conducător, și lucrând cu elevii peste 50 Ha. grădini, și 770 Ha. terenuri școlare, au strâns diferite produse în valoare de 2.039.853 lei.

Școala a venit și în ajutorul familiilor celor mobilizați, în gospodăriile cărora au lucrat 3439 elevi, făcând 1169 zile de lucru.

Pe terenurile agricole ale acestora, s'au făcut 950 zile de lucru, cu 2.908 elevi.

850 familii au fost ajutate cu alimente, 235 familii cu îmbrăcăminte și 1.378 familii cu alte diferite ajutoare.

Elevii școlilor primare și grădiniilor de copii din acest județ, au contribuit la „Darul Ostașului” cu 1.250.681 lei, la „Palatul Invalizilor” cu 458.255 lei, la „Ajutorul de iarnă” cu 2.397.900 lei; lumea I. O. V. R. a fost ajutată cu 142.649 lei, soldaților din spitalele locale li s'au împărțit ajutoare în valoare de 1.426.805 lei, s'a confecționat pe seama soldaților: îmbrăcăminte și obiecte de lână în valoare de 1.701.055 lei. Am trimis Consiliului de Patronaj — București, peste 2.042 kgr. plante medicinale.

Din modestul lor salariu învățătorii județului au donat pentru „Palatul Invalizilor” suma de lei 138.694.

Pe terenul activității extra-școlare, învățătorii sunt sufletul mișcării cooperatiste, conduc cercurile culturale ale „Astreii” în fiecare comună, în cadrele cărora avem: 23 aparate de radio, 19 coruri bărbătești, 32 coruri mixte și 6 fanfare.

Învățătoarele se împart cu dărnicie între îndatoririle de mame și cele de educatoare ale tinerelor viăstare ale Neamului, conducând și în vara anului 1943 peste 40 cămine de zi și o școală în aer liber, pe teritoriul Municipiului Arad, ca și 245 cantine.

Ori în care domeniu au fost chemați să activeze, învățătorii județului nostru, și-au făcut un cult din împlinirea conștiințioasă a muncii și o supremă satisfacție din încrederea cu care au fost onorați, necerând în schimb de cât, recunoașterea eforturilor depuse.

Dascălii dela Arad, continuă o tradiție seculară, de muncă și jertfă în serviciul Neamului, ei sunt îndrumați de spiritul nemuritoriului Țichindeal și animați în luptă de dârzenia lui Moise Nicoară, urmând pilda unei generații de mari înaintași ca: Nicolae Ștefu, Iosif Moldovan, Gheorghe Petrovici.

Eugen Spinanțiu.

Acolo, departe, față în față cu inamicul, se bat cu dârzenie, coplii, frații, părinții noștri.

Să nu le slăbim rezistența făcând să circule minciunile lansate de inamic.

PROFESORUL ION SIMIONESCU

Ce reprezintă Ion Simionescu pentru noi, pentru cultura românească, e greu ca să fie cuprins în vorbe.

Viața lui este o neobosită muncă, o continuă activitate pe toate tărâmurile: științific, cultural, național, educativ, mereu dinamic, mereu preocupat de probleme care așteptau rezolvarea numai așa cum el se pricepea ca să le pună și să le dea sens și deslegare.

Au mai fost oameni de o activitate prodigioasă, dar pe deasupra, Ion Simionescu era și un om în adevăratul înțeles al cuvântului: un om bun, o inimă largă, stăpânită numai de blândețe și fără pic de răutate, de vanitate. A muncit fără a face pentru răsplată și pentru a i se aduce osanale, a fugit de onoruri trecătoare și dacă Academia l-a ales ca președinte al ei, aceasta a fost răsplata a peste 30 de ani de cercetări și și de migăloasă muncă, numai în sânul acestei înalte instituții.

Ion Simionescu, pe lângă o muncă de savant, a desfășurat mai ales o muncă uriașă de dascăl, de apostol, lup-tând, firește, de atâtea ori cu enorme greutate, dar tot de atâtea ori biruind. El a fost un mare pedagog, care prin scri-sul lui a format atâtea generații, atât dela catedră cât și prin scrisul lui frumos, adresându-se tuturor claselor de cetățeni: intelectuali, școlari, muncitori, țărani. Cărțile lui formează vaste bibliografii, răspândite astăzi peste tot: dela biblioteca aleasă a savantului cu cărți de Paleontologie și Geologie, până la cărțile plugarului, care printre puținele lui cărțuții, se găsește negreșit o carte din Cunoștințe folositoare, sau Calendarul Gospodarilor, care de zece ani e scris anume pentru ei.

Profesor de Geologie la Facultatea din Iași din 1902, des-fășoară acolo o activitate de peste un pătrar de veac, trece apoi la București, în 1929, la catedra de Paleontologie, mem-bru al Academiei Române din 1911, el a lucrat fără odihnă în laborator, la catedră, în Căminul lui, numai pentru strălucirea Științei românești și pentru promovarea și popularizarea atâ-tor probleme, pe care dorea să le facă cunoscute în masa mare a Neamului.

Munca lui de savant și de pedagog, se străduia să o facă

cât mai folositoare, de aceea el nu numai că a scris cărți de popularizare spre face cunoscute tainele științei, dar el preocupat mereu de metoda de a se face priceput și înțeles cel care își ia sarcina de educator, a scris *Didactica Științelor Naturale*, apoi *Tratatul de Paleontologie și Introducere în Paleontologie*, pentru specialiști și studenți.

Un om dăruit în întregime școlii, el rămâne ca unul dintre cei mai mari dascăli ai Neamului, un om robit Frumosului, Adevărului și Binelui, cum scrie un biograf, cu ocazia morții profesorului.

Pasionat călător și îndrăgostit de peisagiul Țării, el a cucerit pământul românesc în lung și în lat, descriindu-i frumusețile, așa cum numai el se pricepea. Este un înamorat al drumeției și al Naturii, întocmai ca și un alt scriitor al nostru, C. Hogaș, fără însă a fi stăpânit de egoismul de a face aceasta pentru mulțumirea sa. Din fiecare călătorie, el se întorcea la masa de lucru cu sufletul și cu traista încărcată ca o albină, unde maestrul scria cărți atât de frumoase, pentru împărtășirea tuturor din aceste frumuseți. Așa au ieșit acele minunate cărți cu coperti colorate din biblioteca de popularizare care ne-au încălzit pe băncile școlii, deschizându-ne ochii minții asupra atâtor minuni de frumusețe, din orice loc din țara noastră.

Așa a apărut Biblioteca de Cunoștințe Folositoare, articolele din revista *Natura*, din Revista Științifică *Adamachi*, cărțile multe cu parfum de munți, cu păsări, cu plante, cu fluturi și albine, cu șesuri, grădini, fântâni și lunci, ca în bazele fermecătoare ale copilăriei.

Era un poet, un artist, un suflet, căși scria frumos, cu o frumusețe clasică pe care o prezintă simplitatea frazei cizelate, imagini alese, evocatoare, înfloreau stilul lui de artist și poet al florei și faunei românești. Cine vrea să-și îmbete sufletul de simțire, să cunoască un stil literar ales, să citească orice carte scrisă de maestrul care pune în acest scris atâta vibrație interioară, atâta cer și azur.

Cărțile lui sunt pe lângă o conștiințioasă documentare și un mare izvor de inspirație poetică.

Ion Simionescu era un cărturar de demult, cu vorbă limpede și așezată, cu drumuri în munți, la Horezuri, Tismana,

Puțne și Cozii, în același timp cu atâtea preocupări la Academie și la Universitate. Scrisul lui aduce ceva din liniștea de arhondaric și de curți mănăstirești. Iar când citești unele pagini din cărțile lui, cu forfota de viețuitoare, cu minunate poieni și codri, plante, animale, parcă ai străbate pagini de junglă de Kipling.

Fauna sarmatica a Moldovei, fauna jurasica și cretacee dobrogeană, iar acum în urmă Mamiferele fosile ale României, iată ce a descifrat savantul român, preocupat mereu de viața, de pământul acesta dăruit nouă de Dumnezeu, pe care îl iubea cu căldură de profet.

Cineva scria despre Ion Simionescu aceste impresionante rânduri:

...„Mi-aduc aminte de cuvintele spuse de dânsul, când priveam împreună bietul sat Sorogari de lângă Iași, sat încremenit între râpele de pe deal: ...„Ași fi dorit să fiu un simplu învățător de sat și să-mi concentrez viața numai pentru satul meu.“ Iată cuvinte care își găsesc rezonanță peste veacuri în sufletul marelui cărturar, spuse altădată de Pestalozzi, într'un moment de înaltă comuniune sufletească. Fără să vrei, în mintea noastră de dascăli, aceste figuri de educatori apar alăturate.

Cine vorbește cu adevărat pe oameni, cine are o mare dragoste de ființe, de plante, de peisagiu, nu poate să nu sfârșiască prin a face mărturisiri atât de mari și de frumoase.

Ion Simionescu rămâne cea mai desăvârșită icoană a dascălului, intrând în Punteonul bărbaților mari ai României, alături de Gr. Cobălcescu, Petre Poni, Haret, G. G. Marinescu...

În cartea „Oameni aleși“ el încheie cele scrise despre Gr. Cobălcescu, cu aceste vorbe: „S'a stins omul datoriei și al muncii; roadele osteneților lui rămân însă zestrea viitorului“. Nu s'ar putea potrivi alte vorbe acum la moartea însăși a celui care a scris despre atâți bărbați mari, decât cele scrise de el despre Cobălcescu, cu care avea atâtea puncte comune, în cercetările științifice și mai ales în iubirea de pământul și peisagiul românesc.

Ion Mara

ÎNVĂȚĂTORUL ÎN LUPȚĂ.

Învățătorul român este un misionar și un luptător. Comoditatea traiului fără griji și huzureala, viața de vis și poezie nu sunt pentru acela care s'a hotărât să poarte numele de învățător. Acesta-i un nume de adânci înțelesuri, care trebuie cinstit și justificat prin fapte de înaltă valoare valoare etică și națională.

Luptând cu cele mai aspre greutăți, răbdând ca un mucenic și dând cu dărnicie suflet din sufletul lui, a fost permanent la datorie, ca un stejar în mijlocul furtunii. Mereu printre muncitorii de pe ogoare și din uzine, le-a pregătit sufletul și brațul, le-a înobilat inima și credința și a menținut astfel disciplina națională atât de necesară.

Atunci când dușmăniile cele mai fioroase s'au îngrămădit la porțile cetății, prăbușind credințe, învățătorul român n'a capitulat. El nu s'a îndoit o clipă, n'a șovăit, n'a ezitat. Dârz și hotărât a stat în mijlocul mulțimii, cu istoria de mână, galvanizând energiile refulate, întărind voințele și agitând noul crez: refacerea, învierea. Când totul părea pierdut, învățătorul muncea mai tenace, credea mai înversunat. În satul de pe deal, șes, vale sau ascunziș de ponoare, un cărturar ce mânua casmaua, coasa și plugul tot atât de bine ca și condeiu, ținea moralul poporului nedruncinat, O credință și o voință unică înfiorau o națiune crunt lovită de nedreptăți.

În văzduh plutea sfârșitul așteptării. Între crâncinii lumii noi, învățătorul ocupa un loc de frunte. Iar atunci când ceasul a sunat, s'a găsit unde trebuia: în capul plotoanelor. Înaintea tuturor, a înțeles că trebuie să fie cel dintâiu la luptă. Și așa a făcut. N'a ocolit primejdiile, n'a căutat scăparea, ci a mers înainte. La nici una din marile bătălii n'a fost absent. Nici una din marile victorii n'a fost câștigată fără contribuția sa. La Cernăuși, Hotin și Chișinău, la Dalnic, Țiganca și Vacarjani, la Nipru, Malaia-Belosjorka și Marea de Azov, la Kerçi, Sevastopol și 'n Kalmucia, la Anapa, Temryuk și Novorosysk, la Baksan, Krasnodar și Nalcik, la Harkov, Don și Stalingrad, învățătorul a fost un ap-

rig luptător pentru cruce și hotar, același viteaz cruciat pentru credință și civilizație. Intinsul câmpiilor rusești a cunoscut pasul apăsător de luptător neînfricat al învățătorului român. Apele repezi ale Caucazului au cunoscut setea de dreptate a dărzului comandant de țărani-ostași. Numele multora din ei vor alimenta legendele de-alungul veacurilor. Istoria însăși nu se va rușina să încresteze faptele de arme ale acestor fanatici credincioși în biruința unui neam de vovezi. În vânătorii de munte, cavalerie, artilerie, infanterie, tancuri, pioneri, peste tot prezența învățătorului, ofițer sau grad inferior, s'a afirmat cu hotărâre. El a fost și este pretutindeni. Așa cum îl găsești în timp de pace — din Capitala Țării până în cel mai tănuțit cătun — îl afli și în vreme de războiu. Dela Comandamentul mării unități până în cel mai avansat punct din linia întâia. Și-l afli mai cu seamă act: în linia de foc. Mulți dintre ei sunt cavaleri ai celor mai înalte ordine de războiu, dar și mai mulți au pecetluit năzuința neamului prin jertfa supremă.

Sunt ani de când copilașii atâtor sate așteaptă pe »domnul învățător«, dar el nu va mai veni niciodată. Și-a ars trupul ostenit pe rugul Patriei însângerate. El, cel mai iubit din cărturarii satului, a rămas în stepe îndepărtate, ca o strajă înaintată a unui neam ce-și apără ființa atât de grav primejduită. Dar marile jertfe nu pot fi zadarnice. Un popor de eroi nu piere niciodată.

Intr'o zi va veni pacea. Cei rămași în viață se vor întoarce la casele lor. Unii vor dori, poate, transformări radicale, condiții necunoscute. Ori cum, învățătorul nu va fi un răzvrătit care să împingă țara pe marginea prăpastiei. Dar nici nu se va da la o parte. El va îmbrăca haina sacerdotală a educătorului. Va fi, iarăși, un misionar. Ordinea firească a lucrurilor, progresul țării și năzuința spre fericire a masselor vor găsi în el un puternic sprijin. Învățătorul luptător ee astăzi nu va întreprinde nimic care să dăuneze Patriei sale. Împlinirea visului de rotunjire a hotarelor va fi marea lui fericire. Pribegii din Nord care își dorm somnul de veci pe îndepărtatele stepe răsăritene, numai atunci își vor găsi liniștea eternă când părinții, frații, mormintele străbune și țarinile unde au copilărit vor cunoaște marea și

sfânta libertate.

Învățătorul în luptă nu cedează ori cât de grea ar fi. Cu icoana Patriei în suflet, iluminat de credința și veșnicia neamului, pășește înainte. Destinul majestuos al românismului își conturează formele istorice pe altarul jertfelor și credințelor nebiruite. Pe trupul diafan al Anei lui Manole s'a zidit mareașă mănăstire dela Curtea de Argeș. Pe jertfele noastre se vor înălța zidurile nepieritoare ale României de mâine. Cu aceste gânduri finale, aducem un pios omagiu de recunoștință tuturor învățătorilor eroi care au căzut sau vor cădea în lupta pentru apărarea Patriei.

Ion Berinde

SUGESTII ÎN LEGĂTURĂ

cu examenul de absolvire al elevilor
din cursul superior-primar (Clasa a VII-a).

Odată cu începerea anului școlar 1942/43, caracterul învățământului celui de al doilea nivel, al elevilor din școala primară, și-a schimbat radical fața.

De unde până aci și elevilor din cursul superior-primar li se făcea aceeași instrucție ca și celor din primul nivel. (cl. I-IV), adică o teorie pură și plictisitoare, acum prin noua reformă învățământul superior-primar, capătă un caracter cu adevărat practic.

Inițiativa reformei a pornit de sus. Insași Dl. I. C. Petrescu, actual Ministru Subsecretar de stat la Departamentul Culturii Naționale, este autorul acestui nou curent. Nou pentru noi cari acum am început să-l aplicăm, dar fără îndoielă că pentru autor este destul de vechiu. Dl. Ministru I. C. Petrescu, cu câțiva ani înainte, în lucrările D-sale: „Regionalismul Educativ“, „Activismul și noile reforme școlare“, dar mai les în lucrarea: „Contribuții la o pedagogie românească“ volumul I, (Satul-Temeiul Statului) scoate în relief importanța acestei reforme bazată pe cunoașterea mediului înconjurător a satului și chiar a regiunii în care trăiește copilul.

În adevăr, numai ținând seama de acest imperativ, vom putea face ca învățământul să fie mai plăcut, mai atractiv și mai rodnic. Numai în felul acesta vom putea scoate școala din amorțeala în care zăcea, și o vom da satului pentru care a fost creată.

Această nouă reformă școlară, la început a fost primită cu multă răceală din partea învățătorilor și chiar cu o oarecare stângăcie în aplicarea ei. Deși pentru inițiere și cunoașterea metodului de predare, s'a tipărit de către On. Minister al Cult. Naț. „Indrumătorul”, totuși puțini au fost învățătorii cari au putut face ceva în primul an. Aceasta din mai multe motive. Broșurile comandate — cari sunt absolut indispensabile elevilor din cursul superior-primar în urma acestei reforme — au sosit cu mare întârziere. Ba unele n'au mai sosit deloc. Învățătorul deci, s'a folosit în primul an de cecece a aflat în biblioteca școlii, destul de săracă în cele mai multe părți. În sfârșit, o mare greutate a avut de întimpinat învățătorul atunci când în urma noiei reforme școlare, s'a trezit în clasă cu 2—3 elevi.

Nu înțelegea „Badea Ion” ce rost mai are să vină la școală odrasla sa, dacă nu mai are atâtea cărți să-i umple traista. Și alte multe necazuri de felul acesta, până când au început să fie cunoscute de săteni roadele învățământului făcut și fără traista plină de cărți.

Deci în primul an s'a făcut ce s'a făcut. De bine de rău, dar ceva s'a făcut. Dealfel însuși On. Minister a numit acest an, „An de experimentare”.

Cu începutul acestui an școlar (1943-44), lumea dăseălească s'a pus pe treabă serios. Învățătorul care propune la clasele din cursul superior, decuvreme și-a adunat tot materialul de care are nevoie în cursul anului școlar. A umplut toate golurile simțite în anul trecut. Și-a întocmit din vreme planul de lucru pe anul întreg, divizat apoi pe luni, săptămâni și pe pe zile. Și-a ales ca să atace numai acele „probleme de viață” cari se potrivesc regiunii respective, de pe urma cărora copilul n'are decât de câștigat. Organele superioare școlare, în toamna acestui an, au ordonat ca să se facă lecții „model” de predare la clasele din cursul superior primar, nu numai învățătorilor cari predau la aceste clase, și aceste lecții „model” să fie văzute o-

bligatoriu de toți învățătorii. O frumoasă și laudabilă inițiativă. În acest fel s'a putut vedea clar, cum se desbăte o problemă de viață cu toate fazele și aspectele ei.

Deci, în urma acestor lecții „model” cât și în urma pregătirii serioase a învățătorului, am făcut un mare pas și credem că odată cu încheierea anului în curs, scopul urmărit prin noua reformă școlară, a fost atins în mare parte.

Mă întreb acum, oare la examenul de absolvire a elevilor din cl. a VII-a, ce se va ține în acest an școlar, se va face în acest an școlar, se va face măcar ceva practic din cele învățate de elevi în cursul anului școlar, sau nu? Iată o întrebare ce ne-o punem bazați pe cele petrecute anul trecut cu ocazia examenului de absolvire, când deși On. Insp. Șc. al Jud. Arad, prin ordinul Nr. 3311/1943, spunea în mod categoric că: „Examinarea elevilor din cl. VII să se facă după programa cea nouă și îndrumătorul pentru cursul primar superior. Probele ce se vor da, vor păstra proporția de 1/3 fixată de programă, pentru activitățile teoretice și practice. Alegerea acestor probe se va face în așa fel ca să se vadă: a) în ce măsură elevii au deprins noua metodă de lucru, b) modul cum o aplică în lucrările ce li se încredințează, c) rezultatele pe care le obțin, d) în ce măsură au dobândit o pregătire nouă, corespunzătoare cerințelor reale ale vieții”.

Nu știu dacă nu cumva domnii președinți ai centrelor de examinare, înainte de a intra în examen, au primit o telegramă de contra-mandare a acestui ordin. Știu însă că ordinul nu s'a executat, măcar tot sub formă de experimentare. Cauza este ușor de înțeles, Eram în primul an... Deci examenul de absolvire din anul trecut, s'a desfășurat după același calapod ca și în trecut. Teorie și iar teorie. Omoram copii cu teoria și totuși ne întreceam să punem care mai de care cele mai savante întrebări bietilor copii, care tremurau de groază că nu ne vor putea da răspunsul dorit. Dacă un copil de exemplu știa să sufle cât mai repede trecătorile din Munții Meridionali, sau afluenții Oltului, era prost calificat atât el, cât și învățătorul său.

Ei, dacă și în acest an, examenul de absolvire va avea tot acel caracter, mai are dreptate „Badea Ion”.

Credem însă, că, acum când suntem mai adânciți în mă-

sura de a cunoaște noua reformă școlară, atât noi învățătorii cât și elevii noștri, în acest an examenul de absolvire, va fi un mijloc de emulație pe teren practic mai mult decât pe cel teoretic.

Iată de exemplu cum înțelegem noi, că s'ar putea face examenul de absolvire, în spiritul noii reforme școlare :

Un centru de examinare să fie format din 2-3 comune dintre cele mai apropiate. Un asemenea centru ar avea de examinat, să zicem 50 de elevi. Comisia de examinare să fie compusă din cei trei învățători sub președinția d-lui Subinspector școlar al plasei, sau de un alt învățător numit de Insp. Școlar, admitând teza noastră că acum toți suntem cunosători și colaboratori ai reformei nouă. Comisia de examinare va găsi o problemă de viață potrivită cu timpul când se va ține examenul, sau o problemă, care a rămas deschisă și care ar putea fi atunci continuată, și împreună cu elevii o vor lucra. Fiecare dintre cei trei învățători va face o fază a problemei și anume: A. va face fixarea subiectului cu toate aspectele și subdiviziunile lor și va forma echipele de lucru, cari pe cât posibil vor fi formate dintre elevii aceleiași comune. B. va face discuția referatelor și în sfârșit C va face aplicarea practică. Bine înțeles că se va lăsa între fazele lecției cel puțin o zi liberă, pentru ca elevii să-și poată termina lucrările. În timpul lucrului lăsat liber între faze, elevii fiecărei comune, vor lucra la școală sub supravegherea învățătorului lor.

La sfârșit, când se va face referatul general, lucrarea cea mai bună (aici comisia de examinare să fie foarte obiectivă) să fie scrisă pe o coală de hârtie cât se poate mai curată și citeț și să fie atașată dosarului format cu ocazia examenului. Rău n'ar fi, dacă această lucrare s'ar multiplica și s'ar trimite fiecărei școli care a prezentat copii la acel centru de examinare. Ba ceva mai mult, Inspectoratul Școlar jud. să adune aceste lucrări dela toate centrele din județ și să le tipărească pe toate formând astfel mai multe broșuri, pe cari apoi să le distribue contra cost fiecărei școli din județ. O astfel de broșură, ar fi o minunată comoară pentru bibliotecile școlilor și cum în aceste broșuri vom afla mai multe probleme de viață (fiecare centru va dezbate altă problemă) vom avea la dispoziție un neprețuit material pentru viitor.

Și acum să ne întoarcem la partea teoretică a examenu-

lui. Aceasta să se facă numai din materiile de învățământ cari n'au intrat în corelație cu problema de viață atacată cu ocazia examenului.

Cât privește probele scrise, la matematică, de exemplu, care aproape întotdeauna intră în corelație cu problema de viață ce o atacăm, lucrarea scrisă să se formuleze de comisia de examinare prin anumite calcule în legătură cu problema de viață respectivă. Cealaltă lucrare scrisă (l. română) ar putea fi chiar referatul general pe care trebuie să-l lucreze fiecare elev. Cu ocazia corectării acestei lucrări, se poate vedea foarte bine: ortografia, stilul, precum și quantumul de cunoștințe pe cari le posed elevii. Este de sine înțeles, că în felul acesta lucrările scrise, nu se vor mai face înainte ca de obicei, ci atunci când se vor propune respectivele faze ale problemei de viață atacată. (L. rom. cu ocazia întocmirii referatului general, Matematica la sfârșitul fazei a III-a).

La desfășurarea examenului să fie invitate a lua parte toate autoritățile din comuna unde se fixează centrul de examinare, precum și ceilalți intelectuali ca: învățători pensionați, preoți, alți funcționari, și pe cât posibil, cât mai mulți țărani, precum și părinții copiilor cari se prezintă la examen.

Sfârșitul examenului să se desfășoare într'o atmosferă de sărbătoare creștinească și patriotică. Câteva recitări de poezii și cântece național-patriotice, fără îndoială că vor înălța sufletește pe toți cei prezenți. Și nu numai atât, dar procedând în felul acesta, noua reformă școlară se va face cunoscută și-și va găsi adepți, colaboratori și sprijinitori, și printre oamenii cari nu sunt chemați a face instrucția elevilor, fapt care nu ne-ar putea decât bucura și încuraja, văzând că am apucat să batem drumul cel bun.

În linii generale, acestea ar fi modestele noastre propuneri în legătură cu examenul de absolvire al elevilor din clasa a VII-a primară. Nu ne îndoim că autoritățile noastre școlare vor afla alte criterii poate mai eficace pentru atingerea scopului urmărit. Cert este însă că ceva trebuie făcut, pentru ca să se vadă roadele acestui învățământ practic pe care lumea dăscăcescă este chemată să-l aplice și să-l propage, căutând să scoată la lumină deosebirea dintre „ieri” și „azi”.

Munca istovitoare din cursul anului, atât a învățătorului

cât și a elevilor, așteaptă să fie scoasă în relief.

Se va obiecționa, poate, că în urma propunerilor făcute de noi, elevii și învățătorii vor fi purtați pe drumuri câteva zile și că această deplasare costă parale. Dacă ținem cont de apropierea comunelor cari formează un centru de examinare, pare că această obiecțiune nu ar fi tocmai justă. Cât privește cheltulala ce-ar face-o învățătorii, iarăși nu ar fi prea greu de suportat, când ne gândim că suntem chemați a face apostolat, de multe ori cu mari sacrificii. Să avem mereu înaintea cuvintele măgulitoare ale Domnului Mareșal Antonescu: „Mereu învățătorii“.

I. Păcurariu
inv. Cintei

CURENTE NOVI PEDAGOGICE

Literatura pedagogică a luat mare avânt în toate țările. În alte țări acestei literaturi i se dă o deosebită atenție fiind îmbrățișată cu mare căldură nu numai de profesioniști ci are foarte mulți aderenți și propagandiști în rândurile societății, a părinților, cari se interesează din ce în ce mai mult de soarta copiilor lor. Școala fiind instituția cea mai importantă din stat, ea este baza trăinicie și viitorul unui popor. În acest scop și pentru a ridica nivelul școlii în concordanță cu cerințele sociale culturale și economice ale sec. al XX.-lea, asistăm azi la o luptă aprigă ce se desfășoară înaintea noastră între pedagogii mondiali.

Această luptă de principii are la bază progresele științei ce este în continuă evoluție și din cauza crizei morale și economice a pornit pe această cale să rezolve problemele vitale, chestia instrucției și a educației copiilor. În cadrul acestor preocupări ale pedagogiei moderne contemporane, ocupă un loc important problema „Școlii active“. Principiile stabilite, bazate pe experiențe științifice, au valoare incontestabilă și formează bază trainică și viitor real acestui sistem pedagogic. Toate țările, prin reforme școlare, tind la punerea în aplicare a „Școlii noi“. Cele mai moderne pedagogii au la bază psihologia copilului.

În urma mai multor experiențe psiho-pedagogice s'a ajuns la reformele de azi impuse vieții școlare, cari se isbesc azi de obstacole neprevăzute. Aplicarea principiilor pedagogice prin metodologie este încontinuu expusă diferitelor schimbări de curenți noi, ce iau naștere din dezvoltarea științelor de bază. Între aceste curenți putem aminti: „Curentul ped. experimentale față de ped. filosofică“, „Curentul ped. sociale față de ped. intelectualistă“, „Curentul activ față de ped. intelectualistă“. Pedagogia este caracterizată de la început prin simplitatea sistemului care e determinat de epoca sau idealul social al unei anumite grupări omenști de unde și organizarea principiilor în așa numitele tipuri de educație. Putem distinge astfel un tip de educație bazat pe spiritul de caste ca la Indieni și Egipțeni. Alt tip de educație națională ca la Perși, o educație de stat ca la Chinezii, o educație națională la Evrei. După cum deosebim tipul de educație a Romanilor de educația Grecilor și la aceștia educația Spartanilor de a Atenienilor, deci vedem că tipurile de educație ale antichității variază de la popor la popor. Începând cu evul mediu, sistemele de educație depășesc frontierele țărilor de origine, câmpul lor de influență se lărgeste, așa că tipul nu mai este legat de o naționalitate ci este în funcțiune de epocă. Astfel e tipul scolastic al evului mediu, cel care aduce cu sine tipul humanist și cel reformat. Humanismul este răsturnarea scolasticismului din punct de vedere științific-intelectual cerând o cultură umană generală, căutând să reinvieze cultura antică. Tipul reformat este complectarea humanismului din punct de vedere moral, având un caracter religios confesional. Azi deosebim ca în trecut o idee dominantă, în jurul căreia se grupează diferitele tipuri de educație. Așa la tipul scolastic primează idea religioasă, la humaniști ideea libertății, iezuiții adăugă încă ideea de luptă confesională, iar la janseniști vom găsi multe idei cari intră în alcătuirea diferitelor sisteme pedagogice ulterioare și care prin întinderea și complexitatea lor, vor deveni adevărate curenți pedagogice. Curentele pedagogice spre deosebire de tipuri, depășesc și limitele etnice și a timpului, putându-se dezvolta mai multe curenți deodată pe același teritoriu. Ideea tipului nu a dispărut cu totul în pedagogie, ex. sistemul Dalton și Winetka, însă tipul devine o formă tot mai rară, pedagogia fiind reprezentată prin curențele apărute pe care le-am amintit. Am văzut că pedagogia tradițională, în practica ei de toate zilele suferă de o mare gre-

șală că, în loc să plece dela realitatea concretă a copilului, s'o studieze și s'o înțeleagă, ca să-și întemeieze astfel principiile sale pe o bază sigură, ea orientează pe educator către formarea omului abstract, conform unor legi prestabilite. Astfel pedagogia fiind lipsită de corectivul faptelor concrete, care iar procura elemente de analiză pentru elaborarea principiilor ei directive intrând în această elaborare factorii ei mintali de altă natură decât cei cari duc la concluzii pozitive precise, ea va pierde caracterul unei discipline științifice în sens modern. Puținele observații în pedagogia trecutului sunt cu totul incomplete, de ne sunt date în literatura pedagogică tot prin diferite descrieri ceace face ca scrierile pedagogilor clasici să aibă caracterul unor scrieri literare decât al unor opere științifice. E destul să amintim pe Rousseau și Pestalozzi ale căror lucrări pot fi considerate ca romane pedagogice dar cu foarte multe observații psihologice. Nota specifică a pedagogiei clasice este așternerea ei de filozofie; dar cu încetul pedagogia s'a desprins de filozofie. Mai târziu a început să se deștepte și interesul manifestărilor particulare ale vieții după care a crescut și numărul acelor cari se ocupă cu studiul copilului pe cale experimentală. Astfel putem nota înstituitul de pedagogie experimentală a Societății învățat. din Leipzig, laborator de pedagogie experimentală dela Petrograd și a Această pedagogie nu pornește dela un ideal creat pe cale rațională, ci pleacă dela însăși natura sufletului copilăresc în raport cu structura organică, mergând pe cât se poate până la diferențierile individuale. Ca mijloc ea constă din experiențe și observații sistematice.

Pedagogia aceasta pleacă dela diferite experiențe între care putem să socotim întâiu de toate însăși activitatea școlară obișnuită, care este de multe ori organizată încât poate fi socotită subtitlul de experiență, aplicându-se diferite metode de predare în anumite timpuri spre a-i observa rezultatele. Avem apoi testele împrumutate din psihologie, aplicate în scopul unei orientări biologice. La unele experiențe avem nevoie de anumite aparate cu cari se lucrează însă numai în laboratoare, cari necesită cheltueli și cunoștințe tehnice. Mai utilizate sunt astăzi experiențele cu test fără aparate cari sunt mici probleme de inteligență cu ajutorul cărora măsurăm una din funcțiunile mintale: memoria, atenția, imaginația și judecata.

Acest curent al pedagogiei experimentale a avut o mulțime

de aderenți în toate țările mulțumită metodei sale inductive prin care încearcă a se constitui ca știință întru cât ea pleacă dela realitate, surprinde legi și formulează norme dovedind că este obiectivă și inductivă. Metoda de laborator dă o explicație causală vieții. Iar pedagogia filozofică își va păstra și pe mai departe rolul ei de a fixa idealul educației după lumea schimbătoare a valorilor, care depășește experiența. Experiența ne învață să cunoaștem ce suntem, iar idealul ne arată ținta la care dorim să ajungem. Deaceea ped. filozofică și experimentată nu pot fi exclusive, ele fiind necesare pentru deslegarea problemelor de educație. Ideea democratică în ped. modernă a evoluat în sensul principiului de respectare individualității, deoarece Inv. colectiv este o problemă deslegată abia în sec. al XIX-lea.

Inv. individual de pe vremuri nu se adapta însușirilor individuale ale copilului, nu se întemeia pe motivări psihologice ci marcau câte o etapă istorică. Cu democratizarea învățământului în sec. al XIX-lea problema individualității devine mai grea fiind clasele atât de populate din care cauză Inv. era silit să lucreze conform cu principiile unei psihologii generale abstracte, contra căreia s'a dus lupta pentru cunoașterea individualității. Rousseau fiind socotit printre cei dintâi care spunea că o educație bună numai atunci se poate face când se cunoaște firea deosebită a copilului. Printre continuatorii lui putem considera pe Leon Tolstoi, și Elen Key, cari devin apărătorii dreptului de libertate pentru copil, ca el să și poată dezvolta însușirile cu care l-a înzestrat natura. Această concepție duce în mod direct la educația în comun cu grija însă de a se respecta individualitatea. A face un Inv. potrivit individualității până la cele mai mici amănunte, este imposibil în școala de azi, suprapopulată. Pentru aceia trebuie aflată o altă noțiune intermediară între individualitate și colectivitate. Trebuie dar să a lăm posibilitatea de a respecta individualitatea în cadrele grupului. Pentru aceia ped. socială nu va putea fi privită în contradictoriu față de ped. individualistă ci ca un aspect al pedagogiei în genere. Așadar, este în pedagogie un punct care se ocupă cu formarea individului conform structurii lui speciale, după cum există și un punct de vedere social, care privește pe individ ca membru al societății. Individualismul presupune evoluția și perfecționarea societății umane, prin colectivitatea selecționată de indivizi cari adoptă morala luptei neînfrânte spre a realiza forme de viață

din ce în ce mai superioare. Societatea s'a impus cu atâta putere în sec. al XIX-lea încât a devenit un punct de atracție și de orientare pentru pedagogie căci, „Omul numai prin comunitate omenescă devine om”. Viața socială treaze considerată ca o formă al cărei conținut este individualizarea. Tot așa și munca colectivă se va desfășura intens, dar liniștit, unde fiecare individualitate își va găsi punctul de echilibru în cuprinsul masei conștiinței de putere și menirea ei. La noi acest proces e în curs. Deaceia raportul dintre individual și social nu trebuie să fie pentru noi o problemă teoretică pedagogică, ci trebuie să însemneze mobilizarea tuturor energiilor naționate pentru a desăvârși opera de afirmare a personalității noastre etnice.

Vedem dela început că școala veche era intelectualistă deoarece ignora forțele active ale copilului, întrucât funcțiunile intelectuale nu erau exercitate, pentru că școala nu avea în vedere individualitatea copilului care caută și clădește prin puterile lui proprii diferite cunoștințe ci avea în vedere individualitatea învățătorului care comunica cunoștințele de-agata, astfel copilului nu i-se dezvoltau decât funcțiile receptive, mai mult memoria cu reproducerea mecanică, școala fiind prin aceasta mai mult artificială. Învățătorul neputându-se mulțumi cu acest verbalism steril al școlii intelectualiste, unii au început a se supune par'că profetiei lui Rousseau: „Înlături cu cărțile, elevul meu va învăța numai din natură” și se va baza pe propria activitate și spontaneitatea, astfel ajungem în pedagogie la ideea școlii active care apare odată cu renașterea. Omul de azi caută în mod critic adevărul confundând datele experienței cu cerințele rațiunii sale proprii, pentru ca să poată câștiga convingerea. Un spirit nou pulsează toată activitatea mintală a omenirii de care nici pedagogia nu a putut rămâne străină. Incepând cu Rabelais și continuând cu Montaigne, Comenius, Loke, Rosseau, Pestalozzi și Herbart care înregistrează numeroase pagini scrise în spiritul cel nou al vremii și cu privire la principiul intuiției socotită ca bază a întregii cunoștințe. Aplicarea principiului activ în școală, cere însă o profundă cunoaștere a psihologiei ducând în caz contrar pe foarte mulți educatori la surmenaj, ceea ce dovedește că trebuie că foarte multă energie pentru ca școala activă să-și facă drum în pedagogia practică, s'a și ajuns să se impună în școlile de azi ca un principiu fundamental al pedagogiei contemporane.

școlii active însă i s'au dat mai multe înțelesuri: astfel putând distinge direcția materialistă ce o întâlnim în școala americană și germană care pune mai mult preț pe activitatea musculară decât pe cea intelectuală. Ei se bazează pe aceia că activitatea manuală dezvoltă spiritul de observație, punând pe copii în raport direct cu lumea reală și odată cu aceasta se dezvoltă atenția, judecata și sentimentele estetice, morale, voința și caracterul cu virtuțile sociale.

Lăsând însă la o parte unele idei potrivite ale școlii muncii, cum sunt: aceia a activității manuale precum și acele de ordin moral și social un sistem întemeiat pe ideea muncii prezintă dela început erori fundamentale, cari îl fac impropriu față de idealul general al educației, pentru că scopul școlii educative nu poate fi acela de a pune pe copil să execute toate muncile necesare cum cer unii pentru a câștiga astfel cunoștințele utile pentru viață. Căci munca presupune oboseală peste măsură, iar scopul învățătorului este să scurteze drumul dela lucru la acte, la idei, economisind energiile, în vederea unui produs cât mai bogat iar nu risipindu-se cu muncă inutilă. Școala care înlătură acestea și urmărește personalizarea actelor pe baza spontaneității și a reflexiunii pentru a stabili continuitatea între fapte și idei se numește școala activă numită și integrală, adică școala care pune preț mai mult pe activitatea intelectuală însă fără să excludă pe cea musculară. Vedem dar, că școala activă s'a concretizat întâiu sub aspectul muncii manuale, ea n'a întârziat să se afirme sub forma ei adevărată, aceia care presupune în fiecare act, ori cât ar fi de simplu un element de creație Organizarea mintală este un punct de mare importanță, pentru educație și trebuie să devină ținta supremă în motivarea pt. activismul pedagogic căci asigură acordul între fapte și idei și realizează economia și claritatea gândirii.

Amalia Șerban

inv.

Arad-Mureșel

INVĂȚĂTORUL, ȘCOALA ȘI SĂNĂTĂTEA ELEVILOR.

Mulți, poate, dintre colegi se vor întreba cum de-am ajuns să mă preocupe așa de mult sănătatea elevilor și amestecul învățătorului și a școlii în această chestiune de sănătate.

În primul rând o experiență foarte dureroasă, când în urma unei epidemii de Difterie (Anghina Difterică) ivită la o clasă condusă de o învățătoare care nu vroia să-și înțeleagă menirea și rostul de adevărată educatoare; au murit mai mulți elevi de această boală și al doilea: o observare și-o întâmplare mai recentă, care iarăși, sau unei scăpări din vedere, sau neglijență — în ce privește controlul elevilor la intrarea în școală — se putea întâmpla ceva care nu mai nime bun nu putea aduce școli.

Așa că, prin cele înșirate mai sus, am ajuns la următoarea concluzie: Nimic din ceace se petrece sub acoperământul școlii și printre școlari, nu trebuie să rămână ascuns ori străin acestui unic factor în acest loc, care e învățătorul, — ori de ce natură ar fi faptele ce se petrec acolo. Și sănătatea elevilor este doar unul din elementele primordiale pe care se întemeiază funcționarea școlii și activitatea învățătorului. Așa limitat în școală, rolul sanitar al învățătorului nu depășește țarul activității sale zilnice dascălești, nici nu-l silește să iasă afară din școală, — o bună priveghere și cercetare a elevilor, o simplă grijă de elevii încredințați lui și la nevoie câteva măsuri, totdeauna aceleași, pentru apărarea sănătății obștești a populației școlare... Nici fișe, nici date, nici rapoarte sau statistici. Singura observație cu intuiția îndreptată asupra copiilor, este în stare să acopere fapte și stări prețioase ce privește rolul sanitar al învățătorului și-l silesc să ia anume atitudini. Alteori faptele vorbesc dela sine, sar în ochi, numai să fie cine să le asculte și să le vadă. Dar totdeauna aceste fapte de ordin sanitar, deoarece ele se vădesc în școală și i se arată întâi învățătorului, îi impune acestuia datoria să le culeagă cu grijă și să le lucreze măcar dând alarmă și apărându-și școala.

El înregistrează cea ce-l privește și comunică mai departe cazul autorităților în drept.

Dacă însă constatările grave ce a făcut i-au zguduit sufletul

și l-au hotărât să pășească pragul școlii, afară, de lupta relelor sociale, ferice de el și de comuna care-l are învățător.

Cea mai însemnată grupă de fapte de sănătate ce privesc școala sunt boalele.

Iar boalele molipsitoare (infecto-contagioase) a căror declarație este impusă de lege sunt: Difteria (anghina-difterică, Conjunctivita granuloasă, Dizenteria (urdinarea cu sânge) Erizipelul, (brânca), Oreonul, Pojarul, Scarlatina, Tifosul (lingoarea), Tifosul exantematic, Tusea convulsivă, Turbarea, Meningita, cerebro-spinală, Variola (vărsatul). Legea obligă pe toți câți ar cunoaște un asemenea caz, măcar bănuit, să-l declare autorităților sanitare și pedepsește pe cei ce ajută la tănuirea acestei boale.

Cea mai simplă și imediată constatare pe care o poate face învățătorul în aceasta ordine de fapte este: lipsa elevului. E obiceiul ca timp de trei zile, lipsa copilului dela școală să fie socotită ca ceva firesc și numai după acest răgaz să se caute motivul absenței copilului dela școală. Eu obișnuiesc ca imediat în ziua aceia, să trimit pe câte un elev la cel ce a lipsit și să vadă cauza lipsei. Și, de multe ori, printr'un interogatoriu bine condus învățătorul poate prinde, respectiv afla, că elevul lipsește din pricina unei boale molipsitoare. În asemenea cazuri, oprim să mai vie la școală copiii din casa molipsită (frați și rude cu bolnavul) până la stabilirea adevărului. Facem desinfectarea clasei și a băncilor prin spălare cu leșie fiartă. Ținem apoi sub observație zilnică pe toți elevii care au stat lângă bolnav și au avut o atingere mai intimă cu el, sau dacă avem loc, pe acești toți îi izolăm într'un colț al clasei. Dacă unul din ei se plânge de durere de gât, febrințeală, durere de cap, pe lângă că anunțăm medicul, luăm dela capăt măsurile de desinfectare. Aici își au locul Farmaciile școlare, despre care va urmă un articol aparte.

Deasemenea orice lipsă dela școală va fi de aproape cercetată. În caz când se confirmă difterie la unul din elevi, învățătorul va face tot ce-i stă în putință ca medicul să viziteze școala, căci contrariul va face aceeași tristă experiență, amintită la începutul articolului.

În asemenea cazuri se impune — cu cea mai mare strictețe — ca fiecare școlar să aibă ceașca lui de băut apă, iar școala — ar fi de dorit ca toate școalele — să aibe cană cu robinet și încuiată cu lacăt.

Pe urmă, în fiecare zi va face cercetarea elevilor, mai ales acelor izolați și la cel mai mic semn de boală ia iarăși toate măsurile, dela anunțarea cazului până la desinfec-tarea clasei. Școala se desinfectează destul de ușor prin spălarea băncilor și a podelelor cu leșie fiartă. Rare ori este nevoie de creolină, accid fenic ori altă substanță antiseptică. La nevoie se pot spoi și pereții cu var. Latrina se desinfectează spoid zilnic scaunul și dușumeaua cu lapte de var și turnând în hazna var sau creolină, mai ales în cazuri de lingoare (tifos), dizenterie, holeră etc. Tot atunci se desinfectează și fântâna școlii, turnându-se în ea var nestins 40-50 kgr. (după cantitatea de apă).

Dacă, din fericire, boala nu se confirmă, cu atât mai bine. Învățătorul nu i-a ășit nici o clipă din rolul lui de bungospodar, bun administrator al școlii, desinfecției îi va zice: Curățenie, — cercetărilor zilnice la copii le va zice: Inspecția corporală — lucrurile ni s'a impus în atâtea rânduri și ordonate de Domnul Mareșal Antonescu conducătorul Statului. Întrebărilor și anchetei le va zice pedagogie: De vorbă cu elevii; grupa de elevi izolată într'un colț a salei va figura o samă de elevi buni sau răi, anume grupa pedagogic, spre a fi și mai bine observați, cum ar fi recalcitranți, întârziații, înapoiază, etc..

Dacă însă s'a confirmat o boală molipsitoare pentru care măsurile au fost luate de învățător, evitându-se atâtea nenorociri, ce răsplată mai mare decât mulțumirea conștiinței?

În tot timpul unei epidemii va pune pe copii să se spele la intrare în școală, pe mâini cu antiseptice și-și vor freca tălpile cu un țol înbibat cu antiseptice (creolină, sublimat, etc.) Pe urmă se poate obliga ca în recreație, toți elevii să facă gargară cu ceva substanță medicamentoasă (Accid boric, apă oxigenată etc.), le poate turna la sosire și plecare picături desinfec-tante pe nas (gemenol, mentol etc.).

Ochiul Învățătorului, se va opri zilnic pe obrazi, pe mâinele, pe capetele tuturor elevilor. În felul acesta, cu greu îi va scăpa o schimbare ivită la școlari. El poate observa pe un copilăș roșu la față, aprins de febră pe care boala l-a lovit deodată la școală, la care încă nimic lămurit nu arată ce anume boală izbucnește (gripă, răceală; junghiu, gălci sau o altă boală molipsitoare). Pe lângă a trimite copilul acasă se va lua toate măsurile ca în cel mai scurt timp să afle soiul boalei și pentru aceasta cel mai bun

mijloc este să anunțe medicul

Alteori învățătorul, atent, observă pe obrazul copilului, pe piept, mâini, cap, gât, niște coșuri, niște bubulițe cu apă, puroi, ori cu o cojiță în vârf. Aceasta este vărsatul de vânt, vărsatul în cruci, adică Varicela, boală molipsitoare. Uneori copiii vin cu scarlatină la școală, forma boalei fiind ușoară. Alte ori scarlatina gravă începe brusc în clasă, lovind copilul cu vărsături și durere de cap.

În aceste împrejurări învățătorul se gândește întâiu la o tulburare de stomac, aplecare sau altceva, însă nu va uita că scarlatina începe cu vărsături, dureri de cap, și apoi se arată spuzeala. Pojarul se arată în chipul unor bubulițe spuizate pe obraz, gât, mâini și tot corpul. Copilul cu pojar tușește des și sec și se plânge că îl mănâncă și ustură ochii care încep să-i lăcrimeze. Abia peste 2 zile trupul lui se acoperă întreg de spuzeala pojarului. Altul stă chircit în bancă, cu chipul contractat de durere, sau se cere des afară și învățătorul cercetând află că are urdinare tifos (sau urdinare cu sânge, dizenterie.)

Un altul are ochii roșii, puchinoși și cu urdori, la întrebările ce i-sar face, probabil c'ar răspunde că mai are în familie bolnavi de ochi și atunci nu este greu a afla că suferă de conjunctivită granuloasă (perî râi). Durerea de gât, anghina poate fi simplă răceală, sau poate fi începutul scarlatinei. Dacă în gât se ivesc pelițe albe, atunci ne ducem cu gândul la difterie și chemăm numai decât medicul. Altă dată vedem câte un copilăș cu obrazul mai umfat, s'ar crede c'ar avea dureri de măsele. În realitate copilul are oreion. Faptul se poate constata prin aceea că măselele sunt sănătoase, iar umflătura va trece și de partea cealaltă. Apoi tifosul exatematic, febra recurentă cari sunt mai greu de cunoscut.

În tifosul exantematic pe la a patra zi de boală ies un fel de pete roșii și rar, pe piele, ca pișcăturile de purece. Meningita cerebro-spinală poate fi cunoscută, câte odată, cu câteva zile înainte de declarare, prin aceea că copilul se plânge de dureri de cap, dureri de ceafă, ceafa și spatele țeapăn. Firea lui se schimbă; e frist, morocănos, fără chef de joacă, plângăcios, fără gust de învățătură etc. Toate schimbările acestea trebuie să atragă atenția învățătorului, care imediat se va gândi că în elev trebuie să clocească ceva boală și după semnele arătate, trebuie să fie meningită și încă cea tuberculoasă. Tot asemenea, turbarea se arată prin schimbarea

firii și caracterului, dureri de cap, amețeli, tremurături, nesomn și neliniște. În cazul acesta, învățătorul va face o anchetă amănunțită să vadă dacă copilul n'a fost mușcat de vreun animal: pisică, câine, etc. Sau dacă aceste animale mai sunt toate la casă, nu dau ceva semne de turbare și altele. În caz de cea mai mică bănuială, copilul trebuie îndreptat spre institutul Anterabic din Timișoara. Urmează apoi tusea mângărească care iarăși nu se poate deosebi de-o simplă bronchită, la început. După o săptămână apar așa numitele quinte: Copilul tușeste de cinci, șase, zece, cincisprezecă ori în șir, apoi trage cu greu aerul în piept făcând un zgomot prelung, ca și cum ar fi zugrumat de gât (ca un măgar care rage (pe urmă iar începe să tușească și să continue cu vărsături de zeci de ori ziua și noaptea. În cazuri de acestea e bine să trimitem copilul la medic. Eu, abunaoară, imediat ce observ o mică schimbare la un elev, îi iau temperatura, o scriu pe o hârtie și îndată trimit elevul la medic.

Alteori se poate observa la unii elevi că fața este umflată, buhăită, cu picioarele ca niște butuci, cu pleoapele parcă pline cu apă. Aceasta este nefrita scarlatinoasă: boală, care a atins rișchii și dacă copilul se lasă nelngrijit, i-se poate trage moartea. Și măsurile sunt aceleași: trimiterea copilului la medic. O altă griji a învățătorului este ca primăvara toți elevii clasei I-a să fie vaccinați și revaccinați, împotriva vărsatului (Variolei). Siguranța deplină, o putem avea numai dacă cercetăm brațele și vedem semnele de altoi.

Măsurile de profilaxie pentru orice caz de boală molipsitoare, confirmată, ori măcar bănuită vor fi deci următoarele: copilul nu va fi trimis la școală până nu se va vindeca deplin. Pentru scarlatină timpul de boală este de 6-8 săptămâni (40 zile). La tusa mângărească copilul va fi primit după 40 zile dela încetarea acceselor. La difterie după 30 zile dela vindecare. De multe ori un copil ce pare vindecat rămâne totuși un purtător de microbi difterici pe care-i poate răspândi în jurul lui. În cazul acesta când un copil ne pare încă suspect, învățătorul îl va izola, obligându-l să-și aibe ceașca lui de beut apă, iar școala însăși să-și aibe cana de beut, cu capacul prins cu lacăt și să fie prevăzut cu un robinet. În Dizenterie bolnavul va fi primit în școală școală după 28 zile dela vindecare. În Erizepel după 2 săptămâni dela vindecare. În Meningită cerebro-spinală după 40 zile dela

vindecare. În pojar copilul poate veni la școală după 16 zile dela începutul boalei. În tifos după 28 zile dela vindecare, dar aici trebuie să avem grije că vindecatul să nu poarte cu el sămânța boalei, pe care o poate împrăști prin eșirea afară. (materii fecale). Măsurile de luat sunt: dezinfecare cât mai des a latrinelor. În varicelă copilul va fi primit la 15 zile după începerea boalei. În orice boală și înainte de a primi elevii la școală se cere dezinfecarea bine a locuinței de către medic sau agentul sanitar. Rufele și hainele celor reprimiți trebuiesc să fie fost fierse ori călcate cu fierul fierbinte sau stropite cu dezinfecante.

Asemenea lucru se cere și la școală. După ce am constatat o boală molipsitoare se va face imediat dezinfecarea clasei, a latrinei, a fântănei, a băncilor și tuturor obiectelor din clasă. Pentru aceasta se află un anumit aparat de dezinfecare (asemănător cu cel de stropit viile).

Pentru evitarea multora dintre aceste boale — mai sus amintite — se cere ca învățătorul să fiă veșnic la datorie și să îndeplinească ordinele primite și anume: Examinarea zilnică a elevilor la intrare în clasă, căci știut este că, tifosul exantematic și febra recurentă nu se iau decât prin păduchi. Fără acești paraziți, boala nu se poate întinde. E de ajuns însă un singur păduche care trecând dela unul la altul să-i ciupească și să răspândească molima pe regiuni întregi.

Deci, cu măsura descrisă mai sus, cu o bună supraveghere a copiilor, învățătorul împlinește cu desăvârșire rolul său de apărător al sănătății copiilor săi, ba chiar și a comunei întregi. (Va urma).

Rejep Gavrit

PANAIT ISTRATI

A. I. Cleja inv. Mace

Ascensiunea vertiginoasă a lui Panait Istrati se datorește lui Romain Rolland, care a lansat prima poveste istratiană Kira Kiralina, pe care autorul ne-o fixează din folclorul brăilean. Poate că locul lui în literatura noastră i-ar fi fost și mai disputat, dacă acest îndrăgostit de viață și lume, acest auto-didact, nu s'ar fi întâlnit într'un trist episod de viață, cu autorul lui Jean Cristoph.

Modest și convins că nu are nimic comun cu'n romanțier, acuzându-se mereu de o lipsă de imaginație, aduce totuși în ciuda acestor îndoieli, fluiditatea povestitorului de talent și 'n volumele lui: Kira Kiralina, Moș Anghel, Domnița din Snagov, precum și în celelalte scrieri el aduce fragmente personale, trăite sau visate. Povestitorul epic, coboară de pe soclul destinului lui ciudat, de om certat cu acelaș peisagiu, aduce dinamismul argintului viu din adânc de ființă brăileană, pentru a ni-l înșira în mărgăritare de drept și zbuțum a unor oameni, a căror opinci de glod și mâini crăpate au fost prohibite aproape pentru tinda literaturii.

Panait Istrati rupând fragmente din bunătatea sufletului lui pe care știe să-l scalde în curcubeiele azurului Mării Mediteraniene, sau al liniștei și supleței orientale, ne-a ridicat un basoreliev original în literatură aducând eroii din această lume nouă. Și ei știu să iubească și să fie mândri, zbuțumându-se în rămânând extaziați în fața unei inimi ce vrea să trăiască. Codin sau haiducul Cosma cunosc și ei duioșia emotivă a sentimentelor, ba mai mult cel din urmă se pedepsește singur fiindcă iubita nu e credincioasă. E ceva în acest gest a personagiului istratian din eresul Demonului lui Lermontow îndrăgostit de prințese Tamara, cea mai frumoasă din femeile iubite. Pentru ea Demonul a plâns prima oară. Lacrimă țesută 'n iad sub care și piatra crapă când cade la picioarele ei. Demonul și-a sacrificat prima lacrimă iar Cosma viața...

Găsim peste tot un motiv de fond popular, de folclor și înțelepciune a proverbelor, care se amestecă, se îmbină cu fondul religios pentru a broda un ansamblu pur românesc, așezati într'un fragment de poezie.

Cincinat Pavelescu spunea odată că a cutreerat țara întreagă cu o leafă de aprod, cu o chitară subsioară și cu o inimă în loc de cod. Panait Istrati, judecătorul fără robă, a făcut la fel. O față suptă de griji și greu, niște ochelari mari și o haină modestă de muncitor, cu un plămân zdrențuit, dar cu o inimă mare, plină de acțiuni samaritene, plină de bunătate și veșnic nesătula de lume, oameni și peisagii. Când te gândești că tocmai acest fin bisturiu ce a disecat în adânc cu o caldă bunătate i-a atras atâtea atribute de huiduiață. Inima lui l-a dus aci, căci oricând a făcut uz de ea. »Toată frumusețea vine din inima noastră cât timp e plină de bucurii. Când bucuria ne părăsește, pământul tot e un cimitir.«

În »Ciulinii Bărăganului«, Istrati tratează problema revoluției din 1907. Aceeași temă ca și în L. Rebreanu și C. Petrescu. El nefiind familiarizat cu genul romanului social tratează acest subiect sub forma unor fragmente corespunzătoare scrișului lui. Ne dă minimum din zbuciumul acestui an, reușind însă pe deplin atunci când »Crivațul« începe să-și gonească pe întinsul Bărăganului, iureșul dement al scațiilor, după cari suflete flămânde de larg, Ionel și Matache o pornesc în lume, căci »nimic nu e mai rău decât să putrezești locului, când iubești întreg pământul.«

Bărăganul pentru copii »întregul pământ«, descris într-o formă clasică de către autorul Falsului tratat de vânatoare, este văzut sub alt aspect: »Pe spatele lui nici un capac! Și dela un puț la altul ai tot tot timpul să mori de sete. Nici împotriva foamei nu e treaba lui să te apere. Dar dacă cumva ești înarmat împotriva acestor două nevoi ale gurii și dacă vrei să te afli singur cu Dumnezeuul tău, atunci du-te pe Bărăgan; e ținutul pe care l-a hărăzit Munteniei, Creatorul, pentru ca românul să poată visa în voie.«

Bărăgan plin de ciulini, ce n'țeapă! »Știe să se apere buruiiana dracului! Ca și buruiiana omenească, cu cât e mai netrebuincioasă cu atât știe să apere mai cu înverșunare. Dar ce siguranță avem noi despre ce e trebuincios ori netrebuincios pe pământ?« E aci o întreagă filozofie a zbuciumului și a relativității strădaniilor omenești.

»Pământul n'a fost dat omului numai să-i umple burta cu mălai. Mai sunt și colțuri hărăzite reculegerii. Acesta e Bă-

răganul!»

Pescarul de pe Borcea, plecat cu căruța și calul, șubrede, pe acets întins, lăsându-și calul mort în acest imens de ciulin, acoperiți de un alt imens, al cerului, se spovedește într'o zi: »Bietul animal își dădu sufletul fără nici o casnă, fericit că a sfârșit. Calul muri pe asfințitul soarelui, care auzea pustietatea talmeș-balmeșul și fețele noastre intristate. Scoțându-și căciula și privind cadavrul, acesta spune: — Dumnezeu mi-e martor că nu l-am făcut să sufere. Am alergat cale de trei bății de pușcă ca să-i aduc apă, fânul nu i-a lipsit și de bici n'a fost vorbă.« Un imbold de inimă față de un prieten al vieții lui de casnă, de care acuma trebuie să se despartă. Când soția-i moare infectată de un os de pește a mai spus: »Blestemat Bărăgan... și blestemat pește. Doamne cât e de greu să urci până la capăt calvarul vieții.«

În toamna anului 1906, »trebuia să cari snopii pe spinare de bărbat, pe spinare de femei, de copil și acești bărbați, femei, copiii nu erau decât un morman de țoale pline de noroi, de bulgări mari de pământ, care gâfăie imboldiți de inimi inutile«.

Panaît Istrati rămâne un mare prozator al literaturii noastre, alături de Sadoveanu și Rebreanu.

Pentru final să-l lăsăm singur să mărturisească: »Creerul meu e potrivit oricărei sporiri, ce vine din cărți. Dacă mama m'ar fi dat la liceu ași fi fost o înspăimântătoare mediocritate. În timp ce, așa cum sunt, nu maimuțăresc pe nimeni și nu mă încumet să sbor la înălțimi unde se cer aripi, pe cari nu le am. În schimb prețuesc orice firimitură de adevăr ce-mi arde cu fierul roșu inima neadormită. Sunt un jar încins de dorințe. Pământul și viața nu sunt niciodată prea mari pentru cât pot să le simt. O cărtiță incandescentă în definitiv, iată ce sunt.«

Aurel I. Cleja

REALIZĂRI NOVI ÎN SPIRITUL REFORMEI ȘCOLARE.

Indemnuri pe marginea conferinței din 20 Decembrie 1943 dela Timișoara.

În 20 Decembrie 1943, Dl. Ministru I. C. Petrescu, însoțit de Dl. Prof. Radu Petre, Directorul General al Inv. Normal Primar, a ținut o conferință cu organele de îndrumare și control din Regiunea școlară Timișoara.

Cu această ocazie, organele de control au primit noi instrucțiuni în legătură cu bunul mers al învățământului.

În cele ce urmează, dăm, în rezumat, o parte din aceste instrucțiuni.

1. Abecedarul meu. Este o creație personală. Prin el se va urmări dezvoltarea îndemnării la scris și la desen a unui anumit elev. Vor fi îndemnați toți elevii să-și întocmească abecedare proprii, învățătorul dându-le indicații de felul acesta: o pagină din abecedar va trebui să cuprindă, în partea de sus, un desen care să reprezinte o frântură din povestirea folosită de învățător pentru predarea cuvântului normal învățat. Acest desen poate fi înlocuit cu o imagine decupată dintr-o carte nefolosibilă sau dintr'un ziar vechiu. La mijlocul paginei, se va lipi litera de tipar găsită de elev într'un ziar sau desenată pe o bucată de hârtie. Tot aci, din litere decupate, se poate combina un alt cuvânt, care să cuprindă litera nou învățată. În partea de jos a paginei, elevul poate scrie un text ușor după gradul de dezvoltare intelectuală.

2. Abecedarul nostru. Este o creație colectivă. Prin el se va urmări tot dezvoltarea îndemnării la scris și la desen a elevilor însă în cadrul unei echipe de muncă. Fiecare echipă va lucra la acest abecedar cel puțin 3 zile, după care, lucrarea se va trece în seama altei echipe, în așa fel, ca până la sfârșitul anului să ia parte toți elevii. Se dau aceleași îndrumări, insistându-se asupra caracterului specific local, pe care trebuie să le aibă desenele și cuvintele întrebuințate.

3. Cartea bunului creștin. Poate fi lucrată atât de elevii din cl. III. și IV. cât și cei din clasele cursului primar superior. Este tot o creație colectivă. Cuprinde tot ce interesează în mod deosebit spiritualitatea locală în domeniul religiei. De ex.: un desen sau o fotografie cu însemnări asupra trecutului zidirii bisericii, desenul sau fotografia unei crucii, dări de seamă sau fotografii asupra procesiunilor religioase, rugăciuni pentru diferite ocazii, etc.

4. Cartea bunului gospodar. Este executată de elevii cursului primar superior. Este tot o creație colectivă. Ea va trebui să cuprindă: dări de seamă ilustrate, desene, statistici, rețete privitoare la activitatea desfășurată de gospodar în diferite epoci ale anului agricol, etc.

5. Cartea bunei gospodine. Va fi executată ca și *Cartea bunului gospodar* de către o echipă de eleve din cursul primar superior și va privi activitățile gospodărești ale acestora.

6. Cartea școlii. Va cuprinde activitățile desfășurate în școală, așa cum au impresionat ele sufletele elevilor. Va fi realizată tot de o echipă, care va urmări activitatea întregii școli.

7. Cartea satului. Va cuprinde momentele importante din viața satului. Exemple: sfințirea unei biserici, numirea unui învățător în comună, a unui preot, plecarea recruților, întoarcerea luptătorilor de pe front, acțiunea de ajutorare a I.O.V.R., șezători, conferințe, serbări, ora de comunicări; în general toată viața satului său să se oglindească în această carte.

8. Cartea eroismului local. Va cuprinde numele tuturor eroilor din cele două războaie. Pe cât e posibil se vor lipi fotografiile eroilor, se vor da biografiile acestora și impresiile produse în comună cu ocazia primirii vestii morții eroilor. Echipa de elevi va sta de vorbă cu părinții eroilor pentru a prinde cât mai mult din viața acestora, pe care le vor consemna cu grijă sub supravegherea învățătorului. Tot aci se vor prinde ca într'un album serisorile eroilor. În caz că familiile eroilor nu dau aceste scrisori, se vor copia din ele părțile caracteristice în legătură cu dragostea de țară. Această lucrare va cuprinde și actele de eroism civic.

9. Frumusețile sufletului nostru. E tot o lucrare co-

lectivă și cuprinde: poezii, cântece, strigături, ghicitori, descrierea obiceiurilor la botez, cununie, înmormântări, descântece, folclor în legătură cu războiul, modele (desene, cioplături tăieturi în lemn, cusături naționale). Se vor trece numai producțiunile locale.

10. Istoria satului. Va cuprinde momente importante din trecutul satului.

11. Istoria școlii. (monografia școlii) Se vor lua ca model, lucrările de până acum.

12. Mapa de cunoștințe. E un dosar cu mai multe file, împărțit pe obiecte de învățământ. Cuprinde decupări din reviste și ziare, precum și extrase din diferite reviste și ziare, precum și extrase din diferite cărți, în legătură cu problemele de viață ce se tratează în școală. Materialul va fi clasat pe obiecte de învățământ.

13. Harta satului. La fiecare școală să se găsească harta satului la scara 1 5000 — 1/20 000 după caz. Va cuprinde vatra și hotarul comunei.

14. Planul în relieful satului. Va fi executat de elevi, la scară, reprezentându-se formele de teren, în gips, lut, sau nisip, iar casele, din lemn, carton, etc.

15. Material pentru îndeletniciri practice. Fiecare școală va procura din timp materialele necesare pentru îndeletnicirile practice. Se recomandă: paie, papură, pănuși, cânepă, tătărcă pentru mături, nuiele, hârtie, carton, lemn de diferite esențe, păr de porc, solzi de pește, frunze de brad, etc.

Pentru fete: in, cânepă, bumbac, borangic, lână, etc.

Școlile se pot specializa în introducerea unor anumite materiale necesare îndeletnicirilor practice. De ex. o școală dintr-o regiune, în care cultura cânepii dă rezultate bune, poate însămânța suprafețe mai mari, obținând prin schimb dela alte școli, materialele de care are nevoie.

În acest an, în toate școlile se va da o atenție deosebită lucrărilor din pănuși de porumb: *coșuri, ștergători de picioare, mese, scaune, preșuri, etc.*

La sfârșitul fiecărei luni, începând cu Ianuarie 1944, se va raporta numărul obiectelor executate de elevi, pe categorii și pe clase.

Obiectele care vor avea înscrise pe o etichetă numele elevului și data la care au fost făcute, se vor păstra cu grijă pentru verificarea ce se va face de organele de control. Obiectele mai bine reușite se vor valorifica prin expoziția bazar a Inspectoratului Școlar al Jud. Arad. Sumele se vor înmâna celor în drept.

În aceeași ordine de idei, Mînist. Cult. Naționale recomandă să se confecționeze jucării pentru copii. În acest scop domniile învățători vor lua modele de la magazinele de specialitate sau le pot cere de la Atelierul de jucării „Glia” Breaza din jud. Prahova, în mod gratuit.

O parte din obiecte să poată fi întrebuințate și de către gospodăriile elevilor.

16. Până la 20 Februarie 1944 se va trimite Inspectoratului Școlar al Jud. Arad o statistică a tuturor neștiutorilor de carte.

Rugăciune^{*)}

*Murel J. Cleja
inv. Macea*

De vorbă vreau să stau cu tine,
io țapinarul de pe Iza ..
ce n'am avut niçi când un nume,
Și nici cui spune odat obida

Sfiitu — s'au de mâinile-mi crăpate,
de boalele ce și au culcuș în gubă...
când scuipe mereu în palme late,
cu mine greul se alungă.

Tu cred că ești mereu acasă,
spre opinca mea tu nu te 'ncrunți...
Ți-ași spune astăzi ce m'apasă,
dar mi-e că poate mă înfrunți.

Că n'am ingenunchiat mă iartă,
dreptatea am doară de-o spus...
în mine-i Horia frânt pe roată
și astăzi urcă iar Iisus...

Un păcătos se poate ca să fiu,
dar m'am rugat cu fapta tot mereu...
ș'am fost dreptatea Ta o știu,
când te-ai implântat-o eu

Utrenia'n Cuhea Cate'n clopot,
mi-ași stâmpăra un pic obida...
Mă iartă dar așa socot:
io țapinarul de pe Iza..

^{*)}Apărut în ziarul Ardealul.

Apus,

Aurel Z. Eleja

Apusul mai privea 'napoi,
spre creștetul de salcii aplecate;
voind să vadă de-s culcate,
gângăniile prin zăvoi.

În rapițile blonde a rămas
din el fărâme risipite,
ca și-n cosițe despletite,
ce adună turme din imaș.

Prin lanurile de săcară,
el șaguește de rămân...
flăcăi cu fetele prin fân...
în psalmul de tilincă 'n seară.

Din ceara ta ai frământat,
bondari și florile de tei...
și prin grădine, clopoței;
fărâme ți-ai lăsat prin sat.

Tort blond d'apus acuma,
eu cel de noapte s'a 'ntâlnit...
cu stelele pânza și-au urzit,
odată cu pătrarul, luna.

C R O N I C A

Dr. Alexis Carrel:**Omul ființă necunoscută**

Acesta este titlul cărții lui Alexis Carrel, care închide'n sine o parte de filosofie. De obicei, suntem înclinați a crede că, în legătură cu ființa om, se pun aproape numai probleme de filosofie. Nul Dr. Alexis Carrel, autorul cărții, nu este filosof. Sau... ținând seamă de semnificația atribuită de cei vechi cuvântul filosof, nu ne'ndoim că Alexis Carrel n'ar fi filosof. El este medic, de origine americană; trăind o parte din viața lui în Franța, mareșalul Petain în urma dezastrului ei, l-a rugat să întreprindă o reformă a educației; să dea lumii franceze o direcție nouă de viață.

Autorul acestei cărți a venit, în viața lui de medic, în contact cu oameni de diverse ocupații și, în felul acesta, văzând munca pe care o prestează a ajuns la convingerea că datele pe care le posedă omenirea despre ea însăși, sunt așa de complexe încât, din cauza lipsei de sinteză și concizie, constituie o piedică în calea întrebării. A întreprins acest studiu, după cum se afirmă în prefață, fiindcă trebuia să-l întreprindă cineva, cândva.

A vorbi a sau scrie despre om, este un lucru pretențios. Omul este un complex de manifestări, este încă necunoscut. Această afirmație provine din imposibilitatea de-a se da un răspuns precis unor probleme, cari se pun așa de frec-

vent, în legătură cu ființa sa, de ex.: care este modul de-a spori simțul moral, judecata și îndrăzneala; care e semnificația simțului estetic și religios; care e forma de energie căreia se datoresc comunicațiile telepatice; cari sunt, în complexul lor, factorii cari contribuie la fericirea sau nefericirea indivizilor; este posibil să se suprime efortul, suferința și lupta în formarea spirituală și fiziologică și atâtea altele și altele chestiuni neexplicate. Prin urmare, e justă afirmarea că omul e o ființă necunoscută încă.

După părerea autorului, necunoașterea, sau întârzierea cunoașterii omului, față de rapiditatea progresului în ceea ce privește materia inertă, este cauzată de următoarele motive: 1, felul de viață al strămoșilor noștri, 2, complexitatea ființei umane și 3, structura spiritului nostru. Strămoșii noștri, cu mult înainte de-a simți nevoia să se ocupe de cunoașterea sufletului și a corpului, au fost nevoiți să ia atitudine împotriva inamicilor din mediul ambiant cari erau animalele sălbatice. Trebuia să confecționeze arme de apărare, iar pe acele animale de cari aveau nevoie, să le domesticească. S'a ajuns, mai târziu, să se contemple luna, soarele, mările, etc. dar nicidecum n'au simțit nevoia să studieze ființa om. Chiar în timpul lui Galileu, prin urmare mult mai târziu, pământul, centrul lumii, este redus la rangul umil de satelit al soarelui. Iată deci, cunoștințele de fiziolo-

gie erau, în timpul acesta, acoperite de vălul necunoașterii.

În general, omul simte un fel de oroare de-a se ocupa de lucruri complexe. Cei mai mulți se complac în superficialități, sau, în orice caz, se ocupă de lucruri ușoare. Cam la fel se prezenat situația și în vechime.

Întodeauna găsim în lume formele cari trăiesc în conștiința noastră, forme bine precizate. Aci se găsește explicația motivului pentru care studiul ființelor este dificil față de studiul materiei inerte. Omenirea nu este încă stăpână pe precedul care i-ar permite să se introducă în misterele creierului sau ale perfecte armonii, ce există în asocierea celulelor, în timp ce: astronomia, fiziologia, chimia, etc., au înregistrat progrese uimitoare, în domeniile lor de cercetare. În această ordine de idei Dr. Al. Carrel, precizează următorul lucru: Incalzeala progresului în cunoașterea ființei umane se datorește lipsei de răgaz, complexității subiectului și formei inteligenței noastre. Deoarece acești factori s'au dovedit a fi permanenți, pentru a-i birui, va trebui să se depute un mare efort.

E lucru absolut sigur și constatat de toți că civilizația a schimbat enorm felul de viață al omenirii, în bine, zicem noi. Viața a devenit mai ușoară, omul mai puțin supus rigorilor disciplinei, desrobitor de toate superstițiile și chiar liber să-și satisfacă toate poftete. Prin urmare, se sustrage pe cât posibil dela anumite reguli cari, mai mult sau mai puțin, în vechime, erau regulile fundamentale de viață.

Acesta e omul civilizației, în felul în care-l vede Al. Carrel omul uniformizat, omul de turmă cu spiritul turnat într'un tipar comun cu al semenului său. Viața de fabrică, de birou, de cazarmă etc. l-a uniformizat. Această uniformizare este în detrimentul întregii omeniri pentru că, nefiind posibil să fie ridicate mediocritățile în înălțimea celor superiori, aceștia din urmă vor fi coborâți la nivelul celor dintâi. Toate spiritele sunt turnate în tipare cari, de cele mai multe ori, nu li se potrivesc prin urmare devin ridicole. Transformările mediului au fost înfăptuite de așa numiții creatori de geniu la cari, neținând seamă de natura omenească, au dat omenirii lucruri, la cari a căutat să se ridice, însă, neputându-le atinge, a decăzut mult. Geniile au urmat drumul dictat de forma spiritului lor și de curiozitatea lor sau perspicacitatea lor, fără să țină socoteală de consecințe ori tocmai aceste consecințe au format civilizația. Ea, creând condiții de trai ușoare, a atras omenirea. N'u se îndoiește nimeni de valoarea ei însă, paralel cu ea, se înregistrează un fel de antagonism între dezvoltarea fizică și mintală a indivizilor. Civilizația modernă a îndreptat omenirea asupra practic, dar a slăbit moralul, cum e cazul în Franța.

Umanitatea și-a pus mare nădejde în civilizația modernă, rezultatul muncii creatorilor de geniu, însă, spre marea ei deziluzie, n'a obținut ce-a dorit: oamenii destul de îndrăzneți și inteligenți pentru a fi capabili să conducă această civilizație pe drumul pe

care a pășit.

Studiind mai amănunțit toate consecințele civilizației ai rămâne cu impresia că e incapabilă să producă elite, după Al. Carrel, indivizi înzestrați cu imaginație, inteligență și curaj. În toate țările se remarcă o scădere a echilibrului intelectual și moral, la acei cari sunt chemați la direcții politice, economice și sociale. De aci concluzia că schimbările produse în mediul nostru, prin aplicațiile științifice, au avut asupra indivizilor efecte puternice, chiar dezastruoase moralicește. După cum s'a spus, aceste transformări ale mediului sunt dăunătoare fiindcă au fost făcute fără o cunoaștere mai adâncă a naturii omului. Omul s'a înglobat acestei civilizații deși nu i s'a potrivit. Mai necesară decât cunoașterea creațiunii tehnice este cunoașterea noastră înșine.

Invențiile și toate produsele civilizației moderne, în mod direct nu ne aduc vreun rău însă, prin frumusețea lor închid inteligența în materie nelnsuflețită. E periculos să se continue pregătirea omului de existență, dacă aceasta aduce demoralizarea indivizilor, sau demoralizarea celor mai nobile elemente ale marilor rase. Să ne întoarcem curiozitatea de la fizic și fiziologic, către spiritual și mintal.

Se impune o radicală schimbare. Această schimbare o vor putea face specialiștii consacrați diferitelor științe cari, din ansamblul activității lor, să ne dea un tot: omul nou. Însă, zice Dr. Al. Carrel, după cum matile invenții și descoperiri nu sunt opera mai

multor indivizi, ci a unui singur creier, care s'a frământat mult, până să scoată la lumină opera, tot așa și reformarea sau reînnoirea omului trebuie făcută de un singur om, care va ține socoteală de natura omenească. Evident, nu există savant care să stăpânească el singur tehnica necesară studiului problemei umane. Și totuși aceasta trebuie să se facă. Va fi capabil să întreprină reînnoirea omului numai acela care a studiat temeinic omul, sub toate manifestările sale. Va simți nevoia să cunoască absolut temeinic psihologia, fiziologia și psihiatria. Va reuși printr'un studiu de 25 de ani, renunțând la tot ce-i distracție, pierdere de timp, chiar și căsătorie.

Se impune acest studiu nu pentru a înmulți numărul datelor cu privire la sufletul individului, ci pentru a ne reconstrui pe noi înșine, în așa fel încât să putem modifica mediul nostru într'un sens prielnic nouă. Și, poate că, această cunoaștere îi este rezervată viitorului. Că nu s'a început acest studiu până acum, se datorează pe de-o parte creatorului falsei probleme a relațiilor corp-suflet, lui Descartes care, prin credința lui dualistă, a dat posibilitatea să se vorbească de suflet ca de o entitate cum se vorbește de orient sau de occident, Sufletul este acel aspect din noi înșine care, e specific naturii noastre și ne deosebete de toate celelalte ființe însuflețite.

Studiul, oricare ar fi el, privește omul sub un anumit aspect; însă sub raportul conștiinței, până acum, a lăsat mult de dorit. Omul

trebuie privit la lumina convergentă a tuturor studiilor. Aceasta se poate face prin introspecție și prin studiul comportării. Introspecția cuprinde o privire profundă în internul nostru, iar comportarea privește manifestările exterioare. Toate acestea se vor face prin ajutorul inteligenței, acea facultate, care permite și ajută înțelegerea relațiilor dintre lucruri.

Pentru a veni în ajutorul inteligenței se impun: exerciții regulate, observarea completă și adâncă a lucrurilor, obișnuința raționamentului precis. Copiii crescuți în multiplicitatea evenimentelor, în zgomotul străzii, sau chiar în fața unui ecran de cinema, deoarece în aceste împrejurări impresiile se succed rapid, în sufletul lor, nu sunt prea inteligenți. Aceeași este situația și în școlile unde nu se cunoaște bine concentrarea intelectuală și efortul. Autorul specifică și faptul că nu se cunosc încă acele condiții, cari întrunite, să favorizeze inteligența în dezvoltarea ei.

Al. Carrel pune și problema Credenței spunând că certitudinea ei diferă mult de a științei. Ea este mai adâncă, certitudinea ei nu poate fi clătinată cu argumente. Cu această calitate a profunzimii sunt înzestrați clar văzătorii, savanții de geniu. Numai ei sunt înzestrații cu intuiție, imaginație creatoare. Se citează exp: un adevărat șef n'are nevoie de teste psihologice pentru a-și cunoaște sau alege supușii, sau, un bun judecător știe să dea sentința, de multe ori, fără a se baza pe texte de legi, ci pe considerente false. Această rară calitate — clarviziune

— este o facultate excepțională și nu se dezvoltă decât la un număr redus de indivizi.

Clar-viziunea alături de telepatie constituie al șaselea simț, cu care sunt înzestrați numai o parte dintre oameni. Prin urmare cunoașterea lucrurilor din mediul ambiant se poate obține și pe această cale, nu numai prin simțurile fizice. Indiferent de modul de cunoaștere al mediului ambiant, s'a constatat că, lucrurile ne apar sub diferite forme, după stările efective. E lucru știut că: iubirea, ura, supărarea, frica, etc. pot aduce tulburări chiar în logica individului. Constituie temperamentul care imprimă individului superioritatea, mediocritatea sau inferioritatea.

Scopul către care trebuie să tindă educația este după Dr. Al. Carrel, moralitatea — activitatea morală. — Prin această activitate individul devine bun și altruist și și tot ea crează în om simțul datoriei și curajul răspunderii, de care dealt fel, dau dovadă așa de puțin oameni. Un exp. celebru, de acest gen, ne oferă antichitatea, prin Socrate. Cine-a citit „apologia lui Socrate“ a găsit un exp. rar de acest fel.

Simțul moral depinde în foarte mare măsură de inteligență, de simțul estetic și de cel religios. La creatorii de geniu, inteligența și voința constituie o singură funcțiune, imprimă actelor omenești o valoare superioară. Tot autorul precizează că, simțul moral vine dela o anumită stare structurală și funcțională a corpului nostru. Totuși, din moment ce există acest simț în fiecare om, într-o măsură oarecare, înseamnă

că se poate educa. Needucându-l dispare și odată cu el structura statului se clatină din adâncuri. Simțul moral mărește forța inteligenței și aduce pace între oameni; este însăși temeliea civilizației. S'a amintit că, simțul moral este în strânsă legătură cu simțul estetic. S'a observat că acest simț supraviețuiește inteligenței. Sunt alienați mintali cari și în starea aceasta săvârșesc lucruri de artă. Dar e foarte adevărat că acest simț nu se dezvoltă dela sine deși există în stare potențială. Poate să dispară complect, acolo unde altă dată exista într'o măsură apreciabilă, cum e cazul Franței, spune Dr. Al. Carrel, Ea și-a distrus frumusețile naturale cum sunt mănăstirile de pe muntele Saint Michel, și admiră subrezonia caselor din Bretania, Normadia sau din jurul Parisului.

Alt aspect al simțului moral este sentimentul religios. Deși modernismul cantă să uite semnificația simțului religios, considerând bisericile drept muzee pentru religiile moarte totuși, el a continuat să rămâne funcție necesară conștiinței câtorva indivizi. Astăzi, începe a se manifesta cu putere printre oamenii cu înaltă cultură. De alt fel, se știe că Bacon a spus: multa cultură și știința te apropie de Dumnezeu, iar puțină cultură și știință te depărtează de Dumnezeu". După părerea lui Al. Carrel, ca și după a unei părți dintre oameni, simțul religios este mult mai înalt decât simțul estetic. El cere înălțimea spiritului către o ființă care este izvorul fiecărui lucru; un centru de forțe, pe care misticii creștini îl numesc

DUMNEZEU. Acest misticism creștin exprimă cea mai nobilă și înaltă formă de activitate religioasă. Și, spune Dr. Al. Carrel, e tot așa de imposibil să te apropii de misticismul creștin fără ucenicie, cum ar fi imposibil să devii atlet fără antrenament fizic. Rugăciunea misticului devine contemplație, prin care poate pătrunde într'o viață iluminată. Spiritul lui trece peste limitele spațiului și ale timpului. El este cu adevărat individ moral.

Să nu se uite însă, că, trebuie să existe strânsă legătură între factorii componenți ai moralității. Savanții de geniu sunt întotdeauna insuflejiți de o adâncă cinste și urmăresc moralitatea.

Reintorcându-ne la partea dela început, unde se dă semnalul de alarmă, că civilizația creată de a numiți oameni, neînșând seamă de natura omenească, a devenit un pericol pentru omenire și că omul trebuie să se reînnoiască. Ajungem la concluzia următoare: omul trebuie neapărat reînnoit. Dacă se întârzie această acțiune de reînnoire, omul va fi pierdut din punct de vedere moral. Rolul principal în acțiunea de reînnoire le este rezolvat educatorilor și familiei, mai ales femeii.

Femeia trebuie să fie readusă la funcția lăsată de Dumnezeu. Viața de birou, fabrică și mai dureros ocupațiile în cari își pierde vremea și chiar sufletul, au îndepărtat-o complet dela creșterea copiilor în spirit moral. Dacă opera educativă se face numai de către educatori se va obține un rezultat slab. Lucrându-se mână în mână cu familia, rezultatul va

fi înmîit mai bun Dr. Al Carrel chiar spune: și nu s'ar putea ca toți tinerii unei națiuni să lucreze pentru ea, pentru femeie, câte un scurt timp așa cum își face serviciul militar?

Deci: să se lase femeii tot timpul necesar pentru educație. Să se cunoască, de către fete, toate studiile de fiziologie și mintale. Să ne descătușăm de lumea materiei inerte, care place așa de mult omenirii. Omul este ființa vie, este focarul de activități mintale, el se poate întinde dincolo de spațiu și de timp, poate străbate infinitul, poate trăi frumusețea și iubirea inspiratoare de sacrificiu; de eroism, de abnegație, de deplină jertfă pentru reînnoirea semenilor săi

Mai multă iubire, mai multă sinceritate, mai mult devotament, mai multă încredere în propriile puteri și cu acestea contribuiți, într'o oarecare măsură, la marea operă de reînnoirea omului.

Sida Martin

J. C. Petrescu:

„Contribuții la o pedagogie românească“

Lucrările pedagogice românești studiate sub perspectiva lor de apariție, marchează în mod evident influența ce-a suferit-o întreaga gândire pedagogică la noi.

Primele înfiripări a tendinței de sesizare, sau a contactului cu pedagogia apusului și mai târziu, chiar faza de a da opere cu un conținut vădit de sinteză — se

găsesc sub dominația îndeosebi a herbartianismului german sau al altor școli străine.

Literatura pedagogică românească postbelică reliefează încercări și da expresiune nevoii de a crea o vedere educativă cât mai în armonie cu realitățile noastre.

Radicalele transformări care impun funcții noi și alte perspective vieții noastre sociale — reclamă imperios și o nouă îndrumare funcției educative, ca o drept expresiune a necesităților impuse de imperativele realității naționale.

Gândirea pedagogică a dlui I. C. Petrescu începe să se contureze într'o configurație spirituală care să servească cele mai intime năzuințe naționale, în raport cu exigențele și glasul momentului istoric al statului nostru.

Pentru a putea indica, a putea prinde în forme și principii modul de reorganizare a școlii românești, d-l I. C. Petrescu, caută prin noua lucrare: „Contribuții la o pedagogie românească“, să elucideze niște probleme care se pun în legătură cu realitatea noastră și din sesizarea obiectivă a cărora, să prindă în mod firesc punctele de plecare și rolul pe care trebuie să-l servească instituția școlară la noi.

Specificând în „prefață“ deosebirea dintre idealul de întregire națională, dinainte de război — și idealul de a crea o nouă spiritualitate românească, o cultură națională de azi, autorul arată insuficiența concepției raționaliste la creierea unei noi spiritualități românești.

Pentru înlăturarea acestui neajuns, singurul îndreptar rămâne raportarea continuă la singura realitate autentică care e la noi: satul. Dintr'o pătrundere obiectivă a vieții sub toate aspectele ei din sat, se poate ajunge la o fundamentare științifică a școlii sătești.

În cap. I. „Familia românească” fiind considerată ca unitatea de bază a vieții noastre naționale încadrată satului, este studiată sub diferite aspecte: biologic, social, educativ, asistenței sociale, etc. pentru a evidenția coeficientul de vitalitate ridicat al neamului, rolul preponderent al femeii în educație, realizarea asistenței sociale, etc.

Cap. II. „Satul românesc și școala” pleacă de la credința că satul este izvorul românismului și al culturii românești și școala ce trebuie să o dăm copilului de țaran, trebuie să fie școala satului.

Intuiește determinatele psihologiei țaranului care sunt: natura și munca, sub influența cărora i s'a format o psihologie specifică din care desprinde următoarele principii pe care le găsește necesare la baza noii școli românești: principii localist și regionalist — determinat de influența naturii, și principii activității în comunitate, determinat de muncă. Arată apoi și justifică modalitatea de aplicare a acestor principii într'o nouă școală națională.

Autorul nu uită că ceace dă viață principiilor și întregii programe și instituții, este învățătorul, și de aceea îi închină și lui un capitol, arătând semnifi-

cația influenței educative a învățătorului, rostul și insuficiența metodelor de selecționare a învățătorului pe baza de vocație, relievănd în acelaș timp, cum în clasă și viața socială se poate recunoaște adevăratul învățător.

Dar pentru toate acestea se cere o altă pregătire învățătorului.

Din întreaga lucrare cu bogăția ei de sugestii, de lumini care tind la închegarea unei unificări școli a realității naționale, se întrevede pasiunea autorului și dragostea mare care îl poartă întru creiarea noii școli. Este o urmare aprofundată a lucrării „Școlile de experimentare” și va avea continuare.

Această lucrare nu este de cercare, ci de fundamentare obiectivă a unei școli naționale și în acelaș timp, o conturare armonică a unei gândiri pedagogice specifice noi a dlui prof. de pedagogie socială I. C. Petrescu.

25 V. 1939.

† Petru Șerban

Ministerul Culturii Naționale a acordat pe data de 1 Sept. 1943, un spor de 30% la salarii învățătorilor din Regiunea Moșilor. Printre învățătorii care vor beneficia de acest spor sunt și învățătorii din câteva comune din județul Arad.

Socotim că Ministerul a făcut un act de dreptate prin acordarea acestui spor colegilor noștri, care muncesc în condiții grele de trai.

PUBLICAȚIE DE CONVOCAREA ADUNĂRII GENERALE ORDINARE

Banca Cooperativei a Invățătorilor.   Anul social 1943
Com. Arad. Județul Arad.   1944 luna Ianuarie ziua 29.

Nr. 30.1944.

CONVOCAREA Nr. 20.

In conformitate cu dispozițiunile art. 36 din statut și potrivit hotărârii consiliului de administrație din ședința dela 30 luna Ianuarie anul 1944 se aduce la cunoștința membrilor Băncii cooperativei Invățătorilor din Comuna Arad, județul Arad că sunt convocați în

Adunarea Generală Ordinară

în ziua de **20 Februarie 1944** ora 8 în localul Casei Invățătorilor din Str. Fraternității No. 1 din comuna Arad, județul Arad pentru a discuta și hotărî asupra chestiunilor prevăzute în ordinea de zi.

Dacă în această zi nu se va putea întruni majoritatea membrilor, cum prevede art. 38 din statut, ședința adunării generale se va amâna pentru ziua de 27 luna Februarie, anul 1944, orele 8, în acelaș local, cu aceiași ordine de zi și când se va ținea cu ori câți membri vor fi prezenți.

Bilanțul, contul de profit și pierderi, partida fiecărui societar și registrele de contabilitate, se pot vedea de D-nii membri conform art. 37 din statut, chiar de acum la sedlul băncii în orice zi în orele de birou.

O r d i n e a d e z i :

1. Constituirea biroului și constatarea membrilor prezenți.
2. Darea de seamă a consiliului de administrație asupra mersului operațiunilor societății în anul 1943.
3. Raportul comisiunei cenzorilor.
4. Aprobarea bilanșului și contului de profit și pierderi, împărțirea beneficiului și descărcarea consiliului de administrație de gestiunea sa pe anul 1943.
5. Fixarea sumei maxime pe care cooperativa o poate împrumuta dela Federală, Incoop. etc.
6. Stabilirea dobânșilor de perceput dela împrumuturile acordate societarilor și nesocietarilor.

7. Fixarea maximului de împrumut ce se poate acorda unui societar și nesocietar.

8. Stabilirea sumelor ce poate împrumuta cooperativele din localitate și condițiunile acordării acestor împrumuturi.

9. Stabilirea condițiunilor de primirea depunerilor spre fructificare și dobânda ce urmează a li se plăti.

10. Să ia cunoștința de împrumuturile membrilor din consiliul de administrație și cenzori,

11. Votarea bugetului pe anul 1944.

12. Să ia cunoștință de rezultatul inspecțiilor făcute de cenzori și organele instituțiilor de control și să se avizeze asupra măsurilor și sancțiunilor ce urmează să se ia, dacă e cazul.

13. Alegerea a 3 membri în consiliul de administrație în locul d-ilor Sabin Tomuș, Dimitrie Radu și Alexandru Burticală.

14. Alegerea a 3 cenzori și 3 supleanți în locul d-ilor: Iulian Muntean, I Păcurar și Șt. Dumitrescu.

15. A se lua cunoștință și a se ratifica intrarea și esirea membrilor din cooperativă.

16. A se ratifica operațiunile de mandat și a se lua cunoștință de angajamentele contractate și rezultatele obținute.

17. A se hotări ca retragerea din cooperativă să nu se poată face decât după cel puțin 10 ani dela înscriere.

Voturile adunării se fac prin ridicare de mâini, afară de cazul când se cere votul secret, în conformitate cu statutele.

Deciziunile luate de adunarea generală în limitele actului constitutiv, statutelor și legii cooperației sunt obligatorii pentru toți societarii.

Nici un societar nu poate avea mai mult decât un singur vot, oricari ar fi numărul părților sociale ce posedă.

Cei absenți și femeile vor fi reprezentați prin un mandatar societar, cari trebuie să aibă un mandat scris. Femeile măritate nu pot fi reprezentate prin soții lor dacă sunt asociați, fără mandat scris. Un mandatar nu poate reprezenta decât un singur societar în afară de votul lui.

Ad-torii nu pot să ia parte la vot: a) pentru aprobarea bilanșului și b) rezoluțiunile ce privesc responsabilitatea lor, art. 163 c. com.) și nici nu pot reprezenta ca mandatar pe un asociat, lipsă la adunare.

Membrii consiliului de administrație, ale căror mandate au expirat, pot fi realeși.

Președinte, Ioan Gădeu.

Director, Iulian Pagubă

Banca Încățărilor din Județul Arad**BILANȚUL**

Înceiat la 31 Decembrie 1943

ACTIV		PASIV	
<i>Disponibilități</i>		<i>Fonduri proprii</i>	
Casa	480800	Capital vărsat	2265677
Depozite la div. inst.	850	Fonduri de rezervă	258737
Efecte publice	23910	Alte rezerve	48149
Particip. la div. inst.	204828	Fond cultural	113009
Debitori obișnuiți	6471670	Fonduri de amortizare	25228
Diverși debitori	19387	Depuneri fructificare	446793
Dob. de încasat	5917	Credite dela I. N. C. Reescont	3816600
Mobilier	44883	Fond deb. datorate	5917
Cheltueli reportate	20156	Div. beneficii report.	231054
Div. conturi debitoare	53179	Div. conturi credit.	33370
		Profit și Pierdere	81052
	Total 7325586		Total 7325586
Conturi de ordine	3816600	Conturi de ordine	3816600
Total gen.	11142186	Total gen.	11142186

CONTUL DE PROFIT ȘI PIERDERE

Înceiat la 31 Decembrie 1943

CHELTUELI		VENITURI	
Cheltueli generale	23752	Dobânzi și beneficii	422671
Jetoane	34670	Din imprimate	83426
Salarii	190800	Fond spec. S. Mutuală	45530
Încălzit iluminat	16988	Cupoane	3688
Contribuție de con.	19826	Dob. la Ct. crt.	20896
Indemn. de pierd. cas.	6000		Total 576211.
Dob. la efecte reesc.	175763		
Dob. la fonduri	12772		
Dob. la dep. fruct.	9076		
Impozit	1024		
Mobilier	4448		
Totalul cheltuelilor	495159		
Beneficiu net	81052		
Total	576211		

Președinte,
Ien Gădea Contabil,
Ștefan Papp Casier,
T. Chereșean

«Școala Vremii», Revista Asociației Învățătorilor Arad,
Bulevardul Carol I. Nr. 66.

Domnii Teodor Tundre

M. Școala Nr. 10

Școala Școala
Domnii Druca Arad